Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 841 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1886 (Ն. Տ.) 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1886 — 6 ՍԷՖԷՐ 1304

40 ՓԱՐԱ.

...ՄԱՆ ԱՄԷՆ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكيان خاننده ... غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դրամական արծաթ	200
» Վեցամսեայ	»	100
» Եռամսեայ	»	50
Գաւառաց » եւ արտաքին Թղթատարով տարեկան	»	246
Գաւառաց համար եւ արտաքին Թղթատարով վեցամսեայ	»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանք	56
» վեցամսեայ	»	28

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1886

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ 1889Ի

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Այս Արուեստահանդէս, (որոյ վրայ կը խօսէինք մեր հոկտ. 16 Թուով,) ինչպէս ուրիշ երկրաց, մանաւանդ Թուրքիոյ համար տնտեսական յատուկ նշանակութիւն մը կրնայ ունենալ։ Թուրքիոյ մէջ, կառավարութիւնն ու ժողովուրդն հաւասարապէս կը ճանչեն արհեստական եւ հողային արտադրութեանց համար ցմիշտ Եւրոպիոյ հարկատու չմնալու կենսական պէտքն։ Երկրին վաճառականութիւնը ծանր հարուածներ կրեց, որք մեծաւ մասամբ անդարմանելի են, ըստ որում կը ծագին երկրին քաղաքական փոփոխեալ պայմաններէն։ Եթէ երկրագործութիւնն ու արհեստներն առաջուան պէս անխնամ թողուին, թշուառութիւնն եւս քան զեւս պիտի աճի Թուրքիոյ մէջ։ Այս անհեղ պատահականութիւն ո՞ր խորհող հայրենասէրի միտքէն չի՝ զարնէր։ Բայց այսօր ի՞նչ են երկրագործութիւն եւ արհեստագործութիւն, եթէ ոչ՝ խելքի եւ ճարտարութեան, կամ ճաշակի եւ կատարելութեան մրցում մը, անվերջանալի պայքար մը, քաղաքակիրթ եւ թերակիրթ ազգաց մէջ։ Ցորենն, ալիւրն ու կարագը զոր կը գործածենք՝ ռուսական կամ ռումանական բերք են. զի Ռուսիոյ եւ Ռումանիոյ մէջ երկրագործութիւնն եւ ագարակագործութիւնն աւելի խնամեալ վիճակ մ՚ունին քան ի Թուրքիա։ Հագուստին համար զոր կը հագնինք՝ կը պարտաւորինք Վիեննայի դերձակաց քսակները. զի նոքա միջոց գտած են մեր դերձակներէ աւելի շուտ եւ աւելի շատ եւ հետեւապէս աւելի աժան հանդերձներ շինելու։ Մեր ընտանեկան եւ անձնական գրեթէ ամեն պիտոյից համար, ճոխագոյններուն ինչպէս ամենէն աննշաններուն համար, կը վճարենք Եւրոպացւոց. զի գիտութեանց եւ արուեստից անընդհատ յառաջդիմութիւններէն Եւրոպացիք օգտուած են՝ կենաց այս ամեն պիտոյք աւելի աժան եւ աւելի ճաշակաւոր կերպիւ արտադրելու համար, ժամանակի, աշխատութեան եւ ծախուց մեծամեծ խնայողութիւններ ընելով։

Ուրեմն, եթէ ուզենք չնչաւոր ընծայեցնել մեր բնիկ արհեստագործութիւն ու գիւղատնտեսութիւն, պարտինք պատրաստել մեր արհեստաւորներ եւ մեր ագարակագործներ ըստ կարի եւրոպական մեթոտներու հետեւելու։ Արհեստական կրթութիւնը մեծապէս կրնայ նպաստել ասոր։ Արհեստական եւ երկրագործական կատարելագոյն արտադրութիւններն աչքով տեսնելն ու քննելն ալ ո՛չ նուազ կ՚օգնէ արհեստական եւ երկրագործական յառաջդիմութեան։ Եւ համաշխարհիկ Արուեստահանդէս մը, նման մանաւանդ այնմ զոր Ֆրանսա կը պատրաստէ 1889ի համար, այս մասին լաւագոյն դասերը կրնայ ընծայել մեզ։

Ի՞նչպէս ուրեմն կարելի է Թուրքիացի արհեստաւորներ եւ երկրագործներ, քիչ շատ բան հասկցող մարդիկ, ղրկել ի Բարիզ՝ Արուեստահանդէսի հրաշալիքներն աչքով տեսնելու համար։ — Ահաւասիկ հարց մը, որ լոկ զգացման խնդիր մը չէ, այլ երկրին համար նիւթական կարեւորութիւն ունի։ Գիտենք թէ Թուրքիոյ արհեստից այս անկեալ վիճակին մէջ իսկ, ունինք կարգ մը բնիկ արհեստներ, որք, գիտութեամբ ու վարժութեամբ, մեծ ապագայ կրնան գտնել օր մը։ Քանի մը ամիս առաջ, բնիկ արհեստից վրայ կարգ մը յօդուածներով, նշանակած էինք ինչ որ Պրուսայի, Վանայ, Կարնոյ, Բաղէշի, Երզնկայի, Արաբկիրի, Հալէպի եւ Թուրքիոյ այլ կեդրոններու անուս եւ անդրամագլուխ արհեստաւորաց կը պարտինք ճարտարութեան նախնական ճիւղերուն մէջ։ Կառավարութիւնն հայրենասիրական հեռատեսութեան մեծ գործ մը կ՚ընէ եթէ կարելի եղած աջակցութիւնն ընծայէ այս արհեստաւորաց, որպէս զի կարող լինին տակաւ առ տակաւ մրցիլ եւրոպական արտադրութեանց դէմ։ Ժողովուրդը մանաւանդ ինքնօգնութեամբ կրնայ շատ բաներ ընել այս ճամբու մէջ։ Շատ օգտակար դաղափար մ՚է Թուրքիոյ մէջ բանող իւրաքանչիւր արհեստէն քանի մը ուշիմ վարպետներ եւ ագարակատէրներ կամ երկրագործներ Բարիզ ղրկել՝ 1889ի Արուեստահանդէսին առթիւ աչքէ անցունելու համայն քաղաքակիրթ աշխարհի արհեստական եւ երկրագործական արտադրութիւններն։ Անշուշտ չենք ակնկալեր թէ անոնք, 10—15 օր Բարիզ մնալով, պիտի սովրին ինչ որ կարելի է սովրիլ արուեստական եւ երկրագործական ճարտարութեանց վրայ։ Բայց ազնուագոյն ճաշակի ու կատարելութեան այս ցուցահանդէսն իսկ ո՞չ ապաքէն կը ներգործէ ամեն յառաջդիմասէր մտքի վրայ, եւ ո՞չ ապաքէն գրգիռ մը կրնայ լինել ուշիմ եւ յառաջդիմական գործունէութեան։ Այս փրկաւէտ գրգիռն իսկ կրնայ ոչ սակաւ նպաստել մեր մէջ արհեստական կրթութեան դատին։

Թուրքիացի արհեստաւորներ եւ հողագործներ Բարիզի Արուեստահանդէսը ղրկելու օգտակարութեան վրայ չենք կարծեր որ խնդիր կարենայ լինել։ Կարեւորն ասոր միջոցը գտնելն է անշուշտ։ Բայց հոկտ. 16ի յօդուածով տրուած տեղեկութիւններէն տեսան ընթերցողք թէ այս խնդիր լուծուած է Ռումանաց, Յունաց, Իտալացւոց համար, եւն։ Ֆրանսական շոգենաւային եւ երկաթուղոյ ընկերութիւնք կէս գին պիտի առնուն Արուեստահանդէսն այցելու համար կազմուած մարմիններէն։ Ունենալով զայս հիմ, հաշուուած է Բարիզ երթալ գալու եւ հոն գէթ մէկ շաբաթ մնալու ծախքը, զոր 3 կամ 4 տարւոյ շաբաթներուն վրայ բաշխելով, թեթեւ շաբաթական մը սահմանուած է, զոր վճարող ամեն մարդ 1889 օգոստոսին կարող պիտի լինի Բարիզ երթալ, որոշեալ ժամանակ մը մնալ հոն, եւ վերադառնալ, մնունդի եւ բնակարանի անհրաժեշտ ծախքերէն ազատ մնալով։ Թէեւ Իտալացւոց համար այս շաբաթական մէկ ֆրանք սահմանուած է, բայց նկատելի է Իտալիոյ մերձաւորութիւնը Ֆրանսայի, նաեւ սա պարագայ թէ Իտալացիք շաբաթական սկսած են վճարել 1885 մարտ 1էն։ Մեզ Թուրքիացւոց համար կրնանք հաշուել թէ երթեւեկի եւ ի Բարիզ բնակութեան ծախքն 500 ֆր. էն պակաս չպիտի լինի մարդ գլուխ։ Երկրորդ ֆրանքով 250 շաբաթական, կամ 3 ական ֆր. ով 170 շաբաթական պէտք է վճարել ուրեմն։ Շաբաթականք, ի Կ. Պոլիս ապահով տեղ մը ի սնտուկ դրուելով, մինչեւ Արուեստահանդէսի ժամանակը կ՚արդիւնաւորին, եւ շատ մը ծախքեր ընկերովի միահաղոյն կատարելու դրութիւնն ալ իւրաքանչիւր ընկերին առաւելագոյն վայելում կրնայ բերել։ (Տե՛ս մանրամասն կանոնադրը մեր հոկտ. 16 Թուով։)

Եթէ անգամ մը այսօրինակ ընկերութիւն մը կարենայ հաստատուիլ, ապագային մէջ միջոց կրնայ գտնուիլ՝ նոյն դրութեան շարունակութեամբ՝ Թուրքիոյ ամեն արհեստաւոր դասէ մէկ կամ աւելի ներկայացուցիչներ աւելի ժամանակ մը պահելու ի Ֆրանսա, արհեստական կատարելութեանց ի մօտոյ եւ գործնականապէս ծանօթանալու համար։ Առ այժմ, միայն 1889ի Արուեստահանդէսն այցել փափաքող ամեն արհեստէ եւ ամեն վիճակէ ազգայնոց մէջ ընկերակցութեան պէտքն ու կարելութիւնը կ՚ուզենք զգացնել։ Եթէ այս մասին պէտք եղած ձեռնարկներն ընողներ գտնուին, չենք թերանար մեր գործունէութեան սահմանին մէջ ամեն ծանօթութիւն հաղորդելու եւ ամեն կարելի դիւրութիւն ընծայելու։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ. Գահաժառանգ կայսրորդւոյն հիւանդութեան վրայ տարածուած զրոյցք հոդ կը պատճառեն Ռուսիոյ մէջ եւ Ռուսիայէն դուրս։ Կայսեր կեանքը վտանգէ զերծ չէ, եւ դեռ մէկ շաբաթ առաջ մանրամասն պատմութիւններ լսուեցան Ն. Կ. Վեհափառութեան դէմ ուղղեալ փորձի մը վրայ։ Եթէ Աղեքսանդր Գ. իւր հօր դժբախտ վախճանն ունենայ, յաջորդութեան խնդիրը շատ կը դժուարանայ. զի թէեւ Աղեքսանդր Գ. հուժկու եւ հսկայ մարդ մ՚է, իւր գահաժառանգ որդի հիւանդոտ եւ տկարակազմ պատանի մ՚է։

—Թուղթն Բեդերսպուրկի Թղթակիցը կը հեռագրէ.

«Մեծն Պ. Կադքոֆ, խմբագրապետ Մոսկովեան Վէդոմոսդի, առաջին ռուս լրագրապետն որ հրապարակային ներրող եւ պաստառական ընդունած է Զարեն իւրեւ լրագրապետ, դեռ եւս ի Բեդերսպուրկ կը մնայ։ Զորեքշաբթի վերջին յայժ սիրալիր կերպիւ ընդունուեցաւ Զարին կողմէ, եւ կը կարծուի թէ առաջիկայ եղանակին մէջ պիտի շարունակէ Բեդերսպուրկ բնակիլ։»

ՖՐԱՆՍԱ. 1880էն մինչեւ 1886 վեց տարւոյ մէջ ի Ֆրանսա կառավարութեան հաւաքած ղանազան տեսակ տրոց ամբողջ գումարն հասած է 154 միլեար ֆրանքի, կամ 6,160 միլիոն անգլ. ոսկւոյ, եւ բաց ասկէ, կառավարութիւնը 27 միլեար ֆր. փոխ առած է։ Նաբոլէոն Առաջնոյ կայսրութեան ծախքը 115,000 ֆր. էր մէկ ժամը. Վերահաստատեալ Պուրպոնեան Թագաւորութեան ծախքը՝ 119,000 ֆր. Լուի Ֆիլիբի Օրլէանեան Թագաւորութեան ծախքը՝ 150,000 ֆր. 1848ի Երկրորդ Հանրապետութեան ծախքը՝ 173,000 ֆր. Նաբոլէոն Գ.ի Երկրորդ Կայսրութեան ծախքը՝ 349,000 ֆր. Երրորդ Հանրապետութեան ծախքն ալ մինչեւ 1882 տարին, 405,000 ֆր. էր ժամն, եւ անկէ ասդին 463,000 ֆր. է։ (Թայմզ)

—Երեսփոխան հոկտ. 26ին որոշեց, 97ի դէմ 127 քուէով, վաճառել Ֆրանսայի արքունի գոհարեղէններէն զանոնք որք արուեստական մեծ արժանիք մը չունին, եւ միայն իբրեւ ադամանդ աւելի կամ նուազ բնական արժէք մ՚ունին։ Այս վաճառում պիտի արտադրէ իբր 12,000,000 ֆր.։ Երեսփ. Ժողովը կ՚ուզէ որ այս գումար յատկացուի ծերացեալ եւ անկար գործաւորաց հանգստեան թօշակ սահմանելու եւ արհեստական վարժարաններու նպաստ մը տալու։ Բայց այս բան յատուկ օրէնքով մը պիտի սահմանուի, յետ վաճառման։ Արքունի գոհարներուն վաճառումն Հանրապետականաց առաջարկն է, որք ի մէջ այլոց կը խորհէին թէ այս թանկագին եւ անուանի գոհարեղէնաց գոյութիւնն իսկ Ֆրանսայի մէջ արքայական վերահաստատման մը գործը կը դիւրացնէր։ Նոյն խորհուրդ աւելի կամ նուազ թեթեւագին նաեւ Դիւիլըրիի պարտէզներուն մէջէն պողոտայի մը բացումն եւ ապա Դիւիլըրիի պալատան աւերակաց բսկ հիմնայատակ քանդումը։ Միապետականք, սակայն, կը մխիթարուին խորհելով թէ, եթէ Ֆրանսա միապետական դրութեան վերադառնալ որոշէ, միապետական կամ կայսերական գերդաստանք պալատ մը կամ ինչ ինչ գոհարեղէններու պակասութիւնն արգելք չպիտի համարին՝ առաջարկուած գահն ընդունելու համար։

—Երեսփոխան 106ի դէմ 127 քուէով մերժեց Պ. Նաքէի նոր ծրագիրն, որ կը տրամադրէր թէ դատական վճռով իրարմէ բաժանեալ ապրող ամուսինք յետ երեք ամաց պիտի կրնան այլոց հետ ամուսնանալ։ Այս տրամադրութիւն, եթէ ընդունուէր, ընդլայնում մը պիտի լինէր Ամուսնալուծութեան օրէնքին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Գերման Տէրութեան 1884—85 տարւոյ վիճակագրական Տարեցոյցէն կը տեղեկանանք թէ, բոլոր աշխարհի վրայ գտնուող Գերմանք որք գերմաներէն կը խօսին եւ գերմանական կեանք կը վարեն, են 70 (եօթանասուն) միլիոն հոգի, որոց 42 միլիոնն ի Գերմանիա, 8 միլիոնն յԱւստրիա, 2 միլիոնն ի Հունգարիա, 2 միլիոնն ի Զուիցերիա, եւ 1,250,000ն ի Ռուսիա, 3,250,000 ցրուեալ եւրոպական զանազան երկրաց մէջ, 7 միլիոնն ի Միաց. Նահանգս եւ ի Քանատա, եւ կէս միլիոնն ի հարաւային Ամերիկա։ Մնացեալ 3,500,000 Գերմանք ցրուեալ կը բնակին յԱփրիկէ, յԱւստրալիա եւ յԱսիա։ Եւրոպական ո՛չ մէկ ազգ տակաւին հասած է 70 միլիոն հոգւոյ, Անգլիերէն խօսողներուն թիւն արդարեւ մէկ ու կէս անգամն է գերմաներէն խօսողներուն, այսինքն 110,000,000 է. Բայց ամեն անգլիերէն խօսողներ Անգլիացի չեն, քանի որ ամերիկեան ազգն ուրոյն ազգութիւն մ՚է։

ԱՒՍՏՐԻԱ. Վիեննայի կառավարութեան հրատարակած մէկ վիճակագրական տեղեկութեանէն կ՚իմացուի թէ, 1886 տարւոյն առաջին ինն ամսոյ մէջ, Աւստրիա-Հունգարիա ներմուծեալ մեքենայից 100էն 55ը բերուած են Անգլիայէն, 100էն 37ը Գերմանիայէն, 100էն 7ը Զուիցերիայէն եւ 100էն 1ն Իտալիայէն, Ֆրանսայէն, Պելճիգայէն եւ Ամերիկայէն։ Անգլիայէն բերուած մեքենայք բամպակեղէն եւ կտաւեղէն բանուածոց գործարանաց համար էին։

ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ. Մօ. Օբզէրվէրի տեղեկութեանց նայելով, (որք յաճախ ռուսական վաւերական աղբիւրներէ կը հաղորդուին,) Պ. Քաուլպարս Սօֆիայի մէջ կը բանակցի Պ. Զանքովի, ռուսասէր կուսակցութեան պետին հետ, եւ կ՚ըսուի մինչեւ իսկ թէ համաձայնութիւն գոյացեր է անոնց մէջ։ Խնամակալութիւնն ո՛չ եւս կրնայ վստահիլ բանակին։ Սպայից մէջ երկպառակութիւնը աւելցած են Ռուսճուգի հրամանատար Ֆիլօֆ գնդապետին ձերբակալումէն ի վեր, որոյ հետեւանօք Վիտինի 10,000 զօրաց հրամանատար Լիւպոմսքի փոխ-գնդապետը Խնամակալութեան հակառակ ընթացք մը սկսած է բռնել։ Պ. Պ. Ֆիլօֆի եւ Լիւպոմսքիի դասալքութեամբ, պուլկար բանակին ռուսասէր կուսակցութիւնն երեւելի անուն մը չի պարունակեր այլ եւս։ Պատերազմական նախարար Նիքոլայեֆ գնդապետը, պուլկար բանակին ընդհանուր հրամանատար Մուդքուրոֆ գնդապետն եւ Բանիձա փոխ-գնդապետն ի բաց հանելով, հակառուս բոլոր պայից մէջ սպայ անուան արժանի մարդ չկայ։ Աղեքսանդր Իշխանն ինք խոստովանած էր թէ ռուսասէր կուսակցութեան մէջ են բանակին լաւագոյն սպաներն։ Արդ, կարելի չէ մոռնալ թէ այդ սպայք, որք հակիշխանական դաւադրութենէն ի վեր 'ի բանտի էին, հիմակ արձակուած են, եւ գործունէութեան դաշտը վերադարձած են իբրեւ հակառակորդք արդի դրութեան։ Պ. Պ. Սդամպուլօֆ եւ Մուդքուրոֆ որոշած կ՚երեւին մինչեւ վերջն երթալ՝ Ռուսիոյ քանի մը կարեւորագոյն պահանջները զլանալով, որպէս զի բաւական պատրուակ մը տան Ռուսիոյ՝ բռնութեան միջոցներու դիմելու։ Քաուլպարս զօրավար եթէ իւր վերջնագրոյն գոհացուցիչ պատասխան չառնելով մեկնի Պուլկարիայէն, Ռուսիա պիտի սկսի գործադրել բռնադատման միջոցները։ Մէօզէնը կը յայտ. «Երկու շաբաթ փորձոց մը պէտք է ընտրել։ Արդ, Խնամակալութեան անկումը նախամեծար է ռուսական գրաւումէ մը։ Բայց Պ. Պ. Սդամպուլօֆի, Մուդքուրոֆի եւ Ընկերութեան անկումն ինքնին բարիք մը պիտի լինի աւելի քան չարիք մը։»

— Բօլլմէյրէ Վէցէրէյ. Արդարեւ, Քաուլպարս զօրավարի մեկնումը Պուլկարիայէն շատ ծանր դէպք մը պիտի լինի։ Չէ թէ Քաուլպարս զօրավարի նըման գործակալի մը ի Պուլկարիա մնալէն բարիք կրնայ սպասուիլ։ Ընդհակառակն, իւր ներկայութիւն իսկ Պուլկարիոյ վրայ ռուսական ճնշման մարմնացումն է։ Բայց իւր մեկնում, փոխանակ ռուսական ճնշման դադարումը նշանակելու, անշուշտ պիտի նշանակէ ռուսական գրաւման մը սկզբնաւորութիւնն։ Եւրոպական քաղաքականութեան վիճակն հիմա, դժբախտաբար, իրական արգելք մը չընծայեր Պուլկարիոյ ռուսական գրաւման մը դէմ։ Օր ըստ օրէ նորանոր փորձեր ունինք թէ, Գերմանիա եւ Ֆրանսա գործնականապէս կ՚օգնեն ռուսական քաղաքականութեան։ Բ. Դուռն, որ խնամով խոյս կուտայ Ռուսիոյ հետ գժտելու առիթներէն, կարի հաշտ քաղաքականութիւն մ՚ունի, եւ Աւստրիա առաւելապէս համակերպութեան կողմն կ՚երեւի, եթէ ռուսական գրաւումն ինչ ինչ պայմաններով սահմանուի։ Իտալիա Անգլիոյ կողմն է. բայց Անգլիա գործօն քաղաքականութիւն մը չունի Պալքանեան Թերակղզւոյն մէջ, եւ Լօրտ Չըրչիլի նոր առեւտրականութիւնն ու Լոնտոնի պահպանողական լրագրաց լեզուն նորէն կը հաստատեն նոյն իրողութիւն։ Այս վիճակէ քաջալերուելով է անշուշտ որ ռուս կառավարութիւնն հրաման տուած է Քաուլպարս զօրավարին՝ վերջնագիր մը մատուցանել Խնամակալութեան, որով կը յայտարարէ թէ ինք եւ այլ ռուս հիւպատոսք պիտի մեկնին Պուլկարիայէն, եթէ իւր պահանջմունք անմիջապէս չգործադրուին։

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆ յառաջդիմութիւններ կ՚ընէ անգլիական ազդեցութեան ներքեւ։ Մեծ բարեփոխմունք ի գործ դրուած են ի Քապուլ։ Լաւ ճամբաներ, պարտէզներ եւ կամուրջներ շինուած են, եւ հեռաձայն (Թէլէֆօն) եւ ելեկտրական լոյս ներմուծելու վրայ են։ Աֆղան ժողովուրդն եւ զօրքերը բարեկամութիւն կը ցուցնեն Անգլիացւոց։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ. Կը յիշուի թէ Ֆրանսական ազգը «Տիեզերքը լու-

—)(74)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Զ.

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍ

—Արդ, ես կը խորհիմ, չեմ ըսեր կը յուսամ, թէ այդ նպաստաւոր առիթը չպիտի ներկայանայ։

—Ինչո՞ւ համար։

—Վասն զի Նէմօ նաւապետ չկրնար մոռնալ թէ մեք հրաժարած չենք մեր ազատութիւնը ձեռք բերելու յոյսէն, հետեւաբար միշտ զգոյշ պիտի կենայ, մանաւանդ եւրոպական ափանց մօտակայ ծովերուն մէջ։

—Ես ալ պարոնին կարծիքէն եմ, ըսաւ Քօնսէյլ։

—Տեսնենք, պատասխանեց Նէտ Լանտ, խիզախ դէմքով մ՚երերցնելով գլուխն։

—Եւ այժմ, Նէ՛տ Լա՛նտ, այսչափը բաւական է։ Բնաւ չխօսինք այս բանիս վրայ։ Երբոր առիթը ներկայանայ եւ դուք պատրաստ լինիք, իմացուցէք մեզ, եւ մեք ալ կը միանանք ձեզ հետ։»

Այս խօսակցութիւն, որ այնչափ ծանր հետեւանք պիտի ունենար, այսպէս վերջացաւ։ Պարտիմ այժմէն ըսել թէ իրողութիւնք հաստատել թուեցան իմ նախատեսութիւնս՝ ի մեծ յուսահատութիւն Քանատացւոյն։ Նէմօ նաւապետ կը կասկածէ՞ր արդեօք մեզնէ այս յաճախեալ ծովերուն մէջ, կամ թէ Միջերկրականի մէջ երթեւեկող բազմաթիւ նաւերէն չտեսնուի՛լ միայն կ՚ուզէր. չեմ գիտեր, բայց յաճախ երկու ջուրի մէջ եւ ծովեզերներէն ալ հեռի կը կենայ։ Նօթիլիւս կա՛մ կը մերձէր, մի միայն ղեկավարին վանդակը ջուրէն դուրս թողլով, կա՛մ ի մեծ խորութիւն կ՚իջնէր, վասն զի Յունական արշիպեղագին եւ Փոքր-Ասիոյ միջեւ ծովուն յատակն երկու հազար մեթրէն աւելի խորութիւն ունէր։

Այս պատճառաւ չկրցի ծանօթանալ կարպաթոս կղզոյն, որ մին է Սպորատեան կղզեաց, բայց միայն Վիրգիլիոսի մէկ տողովը՝ զոր Նէմօ նաւապետ յիշեց ինձ, մատն հարթագունդին վրայ դնելով։

Այդ կղզին արդարեւ հին բնակավայրն էր Պրոթէոսի, ծերունի հովուին Պոսիդոնի խաշանց, եւ այժմ Սքարբանթօ կը կոչուի, ընդ մէջ Հռոդոսի եւ Կրետէի։ Միայն նորա հատաքարեայ ստորոտը տեսայ դահլճին պատուհանէն։

Հետեւեալ օրը, փետրվար 14, որոշեցի քանի մը ժամ գործածել Արշիպեղագեան ձուկերը քննելու, բայց որ եւ իցէ պատճառաւ դահլճին փեղկերը գոց մնացին։ Նօթիլիւսի բռնած ուղղութիւնը ճշդելու ժամանակ նշմարեցի որ դէպի Քանտիա կ՚երթար, հին Կրետէ կղզին։ Աբրահամ-Լինքօլն շոգենաւուլ ճամբայ ելած միջոցիս, այդ կղզին ապստամբութեան դրօշ պարզած էր. բայց անկէ ետքն ինչ եղեր էր, բնաւ չէի գիտեր. եւ անշուշտ Նէմօ նաւապետն ալ, որ ցամաքի հետ բնաւ հաղորդակցութիւն չունէր, չէր կարող այն մասին տեղեկութիւն մը տալ ինձ։

Այս պատճառաւ բնաւ ակնարկութիւն մը չըրի այն դէպքին։ Նոյն երեկոյին, երբոր երկուքս մինակ էինք դահլճին մէջ, մտահոգ եւ լռակեաց թուեցաւ ինձ։ Յետոյ իւր սովորութեան հակառակ հրամայեց բանալ դահլճին երկու փեղկերն, եւ մէկէն միւսն երթալով ծովուն ջուրերը քննեց ուշադրութեամբ։ Ի՞նչ նպատակաւ, չէի կրնար գուշակել. ես ալ սկսայ առջեւէն անցնող ձուկերը քննելու գործածել ժամանակս։

Ի մէջ այլոց նշմարեցի Արիստոտելի յիշած «Գոբիոս ափիւսներն» որք հասարակօրէն «ծովու լոք» կը կոչուին, եւ որք մանաւորապէս Նեղոսի աւելտային մօտակայ աղի ջուրերուն մէջ կը գտնուին։ Նոցա մօտ կը սպրդէին կէս փոսփորային սպգրոսներ, տեսակ մ՚ալարք, զորս Եգիպտացիք սուրբ կենդանեաց կարգը կը դասէին, եւ որոց Նեղոսի ջուրերուն մէջ մտնելն, արգասաբեր յորդման մ՚աւետաբեր նշան համարուելով, կը տօնուէր կրօնական արարողութեամբք։

Նմանապէս նշանակեցի երեք տասնորդ ամեայ երկայնութեամբ հէյլիններ, թափանցիկ թեփերով ոսկրոտ ձուկեր, որոց կապոյտ գոյնը կարմիր պտիկներով խառնուած է։ Ասոք ծովային բոյսեր կ՚ուտեն, սովին համ մ՚ունին, եւ այս պատճառաւ յոյժ սիրելի էին հին Հռոմի որկրամոլներուն։

Այդ ծովին ուրիշ մէկ բնակիչն ալ գրաւեց ուշադրութիւնս, եւ վաղ ժամանակաց ամեն յիշատակները զարթոյց մտքիս մէջ։ Այն է եքինէիս կամ նաւակալ, որ շանաձկանց փորին կառչելով կ՚ուղեւորի։ Ըստ հնոց, այս փոքրիկ ձուկ, նաւու մը կողին կառչելով, կրնար արգելուլ նորա ընթացքն, եւ ասոնցմէ մին, Ակտիոնի նաւամարտին մէջ, Անտոնիոսի նաւը կեցնելով դիւրացուց Օգոստոս կեսարի յաղթութիւնը։ Տեսէք ինչ բաներէ կախեալ է ազգաց բաղդը։ Նմանապէս գիտեցի սքանչելի անթիասներ, որք լուցանաց կարգին կը վերաբերին, որք անուանուէր ձկունք հին Հելլենաց համար, որք ծովային ճիւաղներն իրենց յաճախած ջուրերէն հալածելու զօրութիւն ունէին։ Իրենց անունը ծաղիկ կը նշանակէ, զոր կ՚արդարացնէին իրենց փայլփլուն գոյներովն ու երանգներով որք կարմիրի ցանկին մէջ կը բովանդակին, վարդին քնքուշ գոյնէն սկսեալ մինչեւ պայծառ յակինթի գոյնն, եւ այն թաւալիւն ցոլերով, որովք վէտ վէտ կը շողշողէին իրենց ողնային լողարանք։ Աչքերս չէին կրնար բաժնուիլ այդ ծովային հրաշալիքներէն, երբոր յանկարծ անակնկալ երեւոյթ մը զարնուեցան։

Մարդ մ՚երեւցաւ ջուրերուն մէջ, լողորդ մը, որ կաշիէ պարկ մ՚ունէր մէջքը։ Ծովը նետուած մարմին մը չէր, այլ ողջ մարդ մը, որ զօրեղ ձեռքով մը կը լողար, մերթ ընդ մերթ աներեւոյթ լինելով ծովուն երեսի օդը շնչելու համար, եւ նորէն մխրճելով։

Նէմօ նաւապետին դարձայ եւ յուզեալ ձայնիւ.

«Մա՛րդ մը, նաւաբեկեա՛լ մը, գոչեցի. Պէտք է ազատե՛լ անպատճառ։»

Նաւապետը պատասխան չտուաւ, եւ գնաց պատուհանին յեցաւ։

Մարդը մօտեցաւ, եւ երեսը փեղկին դնելով մեզ կը նայէր։

Ապշութեամբ տեսայ որ Նէմօ նաւապետ նշան մ՚ըրաւ նմա. լողորդն ալ ձեռքովը պատասխանեց, եւ անմիջապէս դէպի ծովուն երեսն ելնելով աներեւոյթ եղաւ։

—Մի՛ վախնաք, ըսաւ ինձ նաւապետը, Մաթափանի հրուանդանին Նիքոլան է, Բէսէ մականուանեալ։ Հանրածանօթ է համայն Կիկլադեան կղզեաց մէջ։ Քաջ լողորդ մը, որոյ տարրն է ջուրն, եւ ցամաքէն աւելի ծովու մէջ կ՚ապրի, մէկ կղզիէն միւսն երթեւեկելով անդադար մինչեւ ի Կրետէ։

— Կը ճանչէ՞ք զինքը, նաւապե՛տ։

—Ինչո՞ւ ոչ, պարո՛ն Արոնաքս։»

Զայս ըսելէ յետոյ, Նէմօ նաւապետ դարակաւոր պահարանի մը քով գնաց դահլճին ձախակողմեան պատուհանին մօտ։ Այն պահարանին քով երկաթեայ շրջանակներով արկղ մը տեսայ, որոյ խուփին վրայ պղնձի տախտակ մը կար Նօթիլիւս արձանագրով եւ շուրջանին մէջ շարժման նշանաբանով։

Նոյն վայրկենին, նաւապետն, առանց իմ ներկայութեանս հոգ ընելու, բացաւ պահարանն, որ տեսակ մը գրամարկղ էր, բազմաթիւ քծուարներով լի։

Ոսկեայ քծուարներ էին։ Ուստի՞ կուգար այդ թանկագին մետաղն, որ մեծ գումար կը ներկայէր, ուստի՞ կը քաղէր նաւապետը զայդ ոսկին, եւ ինչ պիտի ընէր։

Առանց բառ մ՚արտասանելու կը նայէի։ Նէմօ նաւապետ մի առ մի առաւ քծուարներն եւ կանոնաւորապէս շարեց արկղին մէջ, որ ամբողջապէս լցուեցաւ։ Հաշուեցի որ հազար քիլոկրամէն աւելի էր, այսինքն հինգ միլիոն ֆրանքի մօտ։

Արկղն ամրապէս փակուեցաւ, նաւապետն հասցէ մը գրեց խուփին վրայ յունական արդի լեզուին գրերով։

Զայս ընելէ յետոյ, Նէմօ նաւապետ կոճակ մը ճնշեց, որոյ թելը նաւաստեաց կայանին հետ կը հաղորդակցէր։ Չորս մարդ եկան, եւ բաւական դժուարութեամբ արկղը դահլիճէն դուրս մղեցին։ Յետոյ լսեցի որ երկաթէ սանդուղին վրայ կը քաշէին փաղանգներով։

Նոյն միջոցին, Նէմօ նաւապետ ինձ դառնալով.

«Եւ դուք կ՚ըսէիք, պարո՛ն դասատու, հարցուց ինձ։

—Բան մը չէի ըսեր, նաւապե՛տ։

(Շարունակելի)

սաւորող Ազատութեան Արձան» մը նըւիրեց ամերիկեան ժողովուրդեան, աչագին կոթող մը, որ, կանգնելով Նիւ Եորքի նաւահանգստին բերանը, փարոսի պաշտօն կը կատարէ, իր գլուխն ունենալով Ազատութեան արձան մը կնոջ մը ձեւով։ Այս Արձանի կառուցումն ի գլուխ հանուած լինելով, մերկացման արարողութիւնն Հոկտ. 25 ին տեղի պիտի ունենար մեծաշուք հանդիսիւ։ Ֆրանսայէն պատգամաւորութիւն մը գացած էր ներկայ գըտնուելու, որում անդամ էին Պ. Լէսէբս, ծովակալ Ժօրէս, զօրավարք Բէյլիսէ եւ Նէյ, արձանն յօրինող արուեստագէտն Պ. Պարթոլտի, ելն։ Սոքա Հոկտ. 24 ին Նիւ Եորք հասնելով, սիրալիր ընդունելութիւն գտան քաղաքին պաշտօնական մարմնոց կողմէ, որոց հիւր պիտի լինին։

ՉԵՌՆԱԿՈՐԱՑԻ Նիքիդա Իշխանին վրայ կը խօսուի միշտ, իբրեւ նախամեծար ընտրելի Ռուսիոյ, յիշխանութիւն Պուլկարիոյ։ Եւ Թայմզին Վիէնայի Թղթակիցը կը կարծէ թէ այս ռուսասէր Իշխան կրնայ սակայն անկախաբար կառավարել զՊուլկարիա։ «Նիքիդա է բանաստեղծ, զինուոր եւ պետական մարդ, փառաւոր դէմքով յաղթանդամ մարդ, ասպետական ոգւով, եւ հրապուրիչ վարմունքով։ Ազատական գրութեամբ չպիտի կառավարէ զՊուլկարիա, զի Խորհրդարանաց վրայ վըստահութիւն չունի։ Բայց անշուշտ ինքզինք սիրելի պիտի ընէ գիւղացւոց եւ պատկառելի՝ բանակին։ Զօրեղ բնաւորութեան մը տէր է, եւ թէպէտ ընտրուի իբրեւ Ռուսիոյ գործիք, անշուշտ շատ չանցած մի կողմ պիտի նետէ արտաքին միջամտութիւնները, եւ ինքզինք անկախ ընելով, ազատութիւն պիտի տայ իւր երկրորդ հայրենիքին։»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ։ Նիքիդա Իշխանին վրայ այս տեղեկութիւնները տալէ յետոյ, Թայմզի Վիէննայի Թղթակիցն հետեւեալ զարմանալի դիտողութիւնները կ'ընէ։

«Ռուսական ընտրելոյ մ'ընդունելութեան դէմ գլխաւոր առարկութիւնն այն է թէ Ռուսիայէն պաշտպանեալ Իշխան մը ստոյգ պիտի լինի Բեդերսպուրկի արբանեակ։ Փորձառութիւնը կը ցուցնէ սակայն թէ այսպէս չէ միշտ։ Աղեքսանդր Իշխան Ռուսիայէն անուանեալ էր, բայց հարկադրեցաւ Պուլկարաց ուզածին պէս գործել քան Ռուսիոյ ուզածին պէս։ Նոյնը պիտի լինի նաեւ Չեռնակորայի Նիքիդա Իշխանին նկատմամբ, եւ եթէ Ռուսք ուզեն ընտրել զնա, պատճառ չկայ որ Աւստրիայէն զատ ուրիշ Տէրութիւն մ'ընդդիմանայ։ Եւ Աւստրիա ալ չի համառելիր մինչեւ վերջն, եթէ Տէրութիւնք միաձայնութեամբ ընդունին Նիքիդայի անուանումը։ Պուլկարական խնդրոյն ընդ երկար տեւելն մեծ վտանգ կը սպառնայ Եւրոպիոյ խաղաղութեան, եւ քանի որ Աւստրիա չի պաշտպաներ զՊուլկարիա Ռուսիոյ միջամտութեան դէմ, պէտք է ուրեմն Ռուսիոյ թողուլ որոշել թէ ո՛վ պիտի լինի Իշխան Պուլկարիոյ։ Աւստրիոյ անգործ ընթացքը դիտելով, Անգլիոյ քաղաքականութիւնը սա միայն կրնայ լինել որ Պուլկարիա հաստատամիտ եւ զօրեղ Իշխան մ'ունենայ. զի Աւստրիոյ համեստ Իշխան մը աւելի եւս գործիք պիտի լինի Ռուսիոյ, քան իւրեն յատուկ կամք ու քաղաքականութիւն ունեցող զօրեղ Իշխան մը»։

Կ'երեւի թէ Անգլիացիք այս տեսակ հաշտ եւ մեղմ մտածումներով իրենք զիրենք կը մխիթարեն պուլկարական խնդրոյն առաջած նոր եւ անախորժ երեւոյթներուն համար, եւ կը պատրաստուին լռիկ մնջիկ համակերպիլ Պուլկարիոյ Իշխանին Ռուսիոյ կողմէ նշանակման։ Որո՞ւ աչքէն կը վրիպի սակայն թէ, եթէ Աղեքսանդր Իշխան, ազգաւ եւ կրթութեամբ Գերման, չուզեց գործիք լինել Ռուսիոյ, այս բան պատճառ մը չէ՛ բնաւ որ Գարադաղցւոց Իշխանն, ազգաւ եւ կրթութեամբ Սլաւ եւ զգացմամբ ու քաղաքականութեամբ կարմիր Համասլաւեան, Ռուսիոյ հլու կամակատար մը չլինի Սոֆիայի մէջ։ Բայց վերջապէս, պատրուակ մը պէտք էր գտնել սքօղելու համար անգլիական քաղաքականութեան պուլկարական խնդրոյն մէջ եւս քան զեւս կրած անյաջողութիւնն, եւ Պ. Պրինսլի Ռիչարտ արժանի է Լորտ Սալսպըրիի եւ Լորտ Չըրչիլի շնորհակալեաց, այնպիսի պատրուակ մը յաջողապէս գտնելուն համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղեմայ Պարտուց բարձման Յանձնաժողովն այսօր յարտասովոր նիստ կը գումարի ի Պատրիարքարան, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ խորհրդակցելու համար։

Քանի մ'օր առաջ Թիֆլիզէն մայրաքաղաքս հասաւ ռուսահայ ծանօթ մանկավարժ Պ. Դաւիթ Գալանթարեանց, որ բազում տարիներ Ռուսիոյ ազգային գլխաւոր վարժարանաց մէջ տեսչական եւ ուսուցչական պաշտօններ վարելէ յետոյ, 1881 ին Գերմանիա գնացած եւ երեք տարի անցուցած էր անդ Հերբերդի մանկավարժական դըրութիւնն ուսանելու։ Գերմանիայէն վերադարձին, Էջմիածնայ Գէորգեան Ճեմարանին մէջ մանկավարժութեան ուսուցիչ կարգուեցաւ, պաշտօն զոր կը վարէր մինչեւ վերջին ժամանակները։

Պ. Գալանթարեանց այժմ Պոլիս եկած է մանկավարժական կիրակնօրեայ հրապարակախօսութիւններ ընելու։

Քաղաքական ժողովը վաղը ժամը 5ին նիստ ունի ի Պատրիարքարան։

Կեդր. վարժարանի Խնամակալութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ Ազգայնոց թէ յառաջիկայ կիրակի Հոկտ. 26 երջանկայիշատակ Տ. Տ. Ներսէս Պատրիարքի վախճանմանը երկրորդ տարեդարձն ըլլալով, Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի Մայր Եկեղեցւոջ վասն հանգստեան հոգւոյ հոգելոյս Պատրիարքի։ Ն. Սրբազնութեան մահարձանն ամբողջացած եւ տապանաքարը դրուած լինելով նոյն եկեղեցւոյ գաւթին մէջ, յետ աւարտման Ս. Պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի դամբանին վրայ։

Խնամակալութիւն
ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՐԱՑ ՎԻՃԱԿՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՌՈՒՍԻՈՅ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐԸ

Քաուլպարս զօրավարն այս շաբաթ օր (18-30 հոկտեմբ.) վերջնագիր մ'ուղղեր է պուլկար կառավարութեան, ի մասին կարգադրման այն առկախ խնդրոց որք յիշուած էին իւր նախորդ ծանուցագրոց մէջ։

Զօրավարն իւր վերջնագրոյն մէջ կը յայտնէ թէ այլ եւս Ռուսիա չկրնար տոկալ Խնամակալութեան ձեռամբ իւր հպատակաց դէմ մղուած հալածանքներուն եւ հանդուրժել որ Պուլկարք արհամարհեն զինքն։ Հետեւաբար երեք աւուր պայմանաժամ մը կուտայ (որ կը լրանայ այս երկուշաբթի) սպառնալով ռուսական հիւպատոսաց եւ պաշտօնէից հետ մեկնիլ պուլկարական հողէն, եթէ գոհացուցիչ պատասխան մը չստանայ յաւարտ պայմանաժամին, եւ այս խզման հետեւանաց պատասխանատուութիւնը թողլով պուլկար կառավարութեան վրայ։

Այս վերջնագիրը Խնամակալութեան յանձնուած պահուն, Փիլիպէի, Ռուսճուքի եւ այլ քաղաքաց ռուս հիւպատոսք հրահանգ ստացեր են պատրաստ գտնուիլ առաջին հրամանին կարենալ մեկնելու համար։

Կըսուի թէ զօրավարը՝ Պուլկարիոյ այլ եւ այլ քաղաքաց ռուս հիւպատոսաց կողմէ իրեն ուղղեալ մանրամասն տեղեկագրերը քննելէ յետոյ միայն որոշեր է յանձնել վերջնագիրն. այդ տեղեկագիրք ամենքն ալ կը գանգատէին այն հալածանքներէն որոց ենթարկուած են ռուս հպատակք եւ ռուսասէր Պուլկարք։

* * *

Պուլկար կառավարութիւնն որոշեալ պայմանաժամին մէջ պատասխաներ է այս վերջնագրոյն յայտարարելով թէ հրամայած է բոլոր քաղաքապետաց՝ աչալուրջ հսկել ռուս հպատակաց ապահովութեան վրայ եւ խնդրելով Քաուլպարս զօրավարէն յայտնել անունքն եւ հասցէն այն անձանց որք հալածանաց առարկայ եղած էին, որպէս զի յանցաւորք պատժուին։

* * *

Վառնայի մէջ պաշարման վիճակ հրատարակուեր է շաբաթ օրէն ի վեր։

[illegible] խօսելով Քաուլպարս զօրավարի վերջնագրոյն վրայ, կըսէ.

«Եթէ Պուլկարիոյ գործերն այդ աստիճանին հասնին, հետեւանաց պատասխանատուութիւնը բնականաբար կը ծանրանայ Պ. Պ. Ստամպուլօֆի եւ Մութքուրօֆի վրայ որք հայրենեաց շահերն իրենց անձնական շահուց զոհեցին։ Սակայն չյուսացուիր որ իրաց վիճակն այսպէս դէպ վերջանալու տեղի տայ, որովհետեւ մինչեւ այն ատեն Ստամպուլօֆ եւ Մութքուրօֆ անտարակոյս պիտի կորսնցնեն այն իշխանութիւնը զոր չարաչար գործածեցին։»

ՓԻԼԻՊԷԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

([illegible] ուղղեալ նամակէ մը քաղուած.)

ՓԻԼԻՊԷ, 18/30 Հոկտեմբ. — Պուլկար կառավարութիւնն, որ աչալուրջ կը հսկէ ամեն բանի վրայ, նոր հրահանգներ տուած է որպէս զի Րումելիոյ ժողովուրդն անտեղեակ լինի Պուլկարիոյ մէջ անցած դարձածներուն։ Սոֆիայէն հասած լրագիրք վար կը դրուին նամակատան մէջ։ Թշուառութիւն եւ դժգոհութիւն կ'աւելնան երկրին մէջ. գիւղացիք՝ որոց բերքն սակ ճնշուած, կ'անիծեն այն անձինքն որք պատճառ եղան այս անվերջանալի տագնապին։ Հանրային սնտուկներուն մէջ դրամ չկայ, յոյժ անկանոն վճարումներ կը լինին թէ՛ զօրաց եւ թէ՛ սպայից, առանց խօսելու քաղաքային պաշտօնատարաց վրայ որք ի վաղուց հետէ վճարում ստացած չեն։ Հալածանք եւ ահ ու սարսափ կը սաստկանան օր քան զօր։ Կառավարական կուսակցութեան չպատկանող քաղաքացիք հարկադրեալ են իրենց տանց մէջ փակուիլ։

Խնամակալութեան բերան համարուող [illegible] լրագրին հետեւեալ տողերը կը հրատարակէ.— «Կարգ մը դատարկապորտ անձինք կան, որոց միակ զբաղումն է աչառելիչ լուրեր տարածել քաղաքին մէջ։ Կը յորդորենք զանոնք որք խաղաղութեան փափաքող են, հաւատ չընծայել այդպիսի ստութեանց։»

Ասոնց կարգէն է այն զրոյց՝ իբր թէ Վիտինի պահապան զօրքն ապստամբեր է Խնամակալութեան դէմ եւ թէ Պ. Պ. Քարավէլօֆ ու Զանքօֆ համաձայներ են միակ ծրագրի մը վրայ։ Նոյն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ հրոսախումբ մը ռումէլիական հողը մտնելով, ի Պաթաք, Հասքոյի մօտ, յինն պուլկարներ գերի տարեր է։ Ասոնց մէկն՝ Թօմօ Բէչինօֆ անուն, կառոյն մէջ իւր ստացած վիրաց ծանրութենէն մեռեր է։

Միւս գերիները կողոպտելէ յետոյ ազատ թողուեր են։

Պուլկարիոյ մէջ երկու նոր լրագիրք երեւցան. առաջինն՝ որ կը հրատարակուի ի Սոֆիա, [illegible] (Ազգային ժողով) կը կոչուի, իսկ երկրորդը [illegible] (Ազատ Պուլկարիա) եւ կը հրատարակուի ի Սլիւնդրէ։

Վառնայէն Հոկտեմբեր 19 թուով կը գրեն թէ մինչեւ այդ օրը (կիրակի) ռուսական մարտանաւուց սպայից ու նաւաստեաց հրաման չէ տրուեր ցամաք ելնել եւ պուլկար իշխանութիւնք՝ հակառակ ռուսական հիւպատոսին դիտողութեանց, չեն վերցուցեր այն պահակները զորս դրած էին ծովեզրին երկայնութեամբ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Վանայ Մէքթուպճի անուանեցաւ Պասրայի նախկին Մէքթուպճի Նիմէր էֆէնտի։

Առեւտրական ծովային դատարանի անդամ՝ անուանեցաւ Վանայ դատական նախորդ քննիչ Հիւսնի պէյ։

Միրլիւվայութեան աստիճան տրուեցաւ Քարքէրքի վարչական ժողովոյ անդամ՝ Հաճի Մուհարրէմ աղայի։

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ նոյն ժողովոյ առաջին քարտուղար Ֆայիզ էֆէնտիի եւ դատաւորին Թղթակցութեան դիւանի առաջին քարտուղար Մեհմէտ Համտի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Փարիզի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Ճէմալ պէյի։

Երրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Թունուզի տիրոջ որդի Պ. Ռուղդրի Տիկնոջ։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ատանայի կեդրոնական նահիյէ Ահմէտ Մուխթար Խալիտ էֆէնտիի, Անատոլու Գազասքերի օգնական Սիւլէյման Վէհպի էֆէնտիի եւ Շէյխ-իւլ-Իսլամի Դրան Թղթակցութեանց դիւանի օգնական անօրէն Մուսթաֆա Թէվֆիք էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ գաղթականաց հիւանդանոցին առաջին դեղագործ Գրիգոր էֆէնտիի։

Այլ եւ այլ կարգի պատուանշանք տրուեցան Ֆրանսայի եւ Սպանիոյ կառավարական բարձրաստիճան պաշտօնատարաց եւ մամուլոց ոմանց։

Բեդրսպուրկի օսմ. հիւպատոս անուանեցաւ օսմ. հպատակ Պ. Կրանէ եւ Պելկրատի օսմ. դեսպանատան քանչէլեր անուանեցաւ Էվգաֆի վիճակագրութեան դիւանի քարտուղարներէն Ֆէթհի պէյ։

Պարսից Շահն [illegible] պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Շիրազի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս [illegible] էֆէնտիի որ կայսերական Իրատէով արտօնուեցաւ գործածել զայն։

ՆՈՐ ՕՐԷՆՔ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Զինուորական նոր օրինաց կիրառմամբ օսմանեան զօրաց թիւը մէկ միլիոնի պիտի հասնի։

Նիզամիյէ անունն, որ Սուլթան Մահմուտի օրով հաստատեալ զինուորական կազմակերպութենէն ի վեր կը տրուէր օսմանեան կանոնաւոր զօրաց, այս նոր օրէնքի համաձայն ջնջուած է։ Օսմանեան զօրքերն յետ այսորիկ երեք մասի բաժնուելով պիտի կոչուին Մուվազզաֆ (կանոնաւոր), Իհթիեաթ (պահեստի) եւ Մուսթահֆըզ (երկրային պահեստ)։

Մուվազզաֆներու ծառայութեան պաշտօնը թէ՛ գործօն եւ թէ՛ պահեստի, վեց տարի պիտի տեւէ, Իհթիեաթներունը՝ ութն եւ Մուսթահֆըզներունը վեց, որով 20 տարեկանէն 40 տարեկան եղող ամեն արու իսլամք, ի բաց առեալ մայրաքաղաքիս ժողովուրդը, քսան տարի զինուորական ծառայութեան մէջ պիտի մնան։ Իհթիեաթներու «առաջին եւ երկրորդ մաս» անուններն եւս ջնջուած են, որոց տեղ տարիներու միջոցը պիտի հաշուուի։

Թէ՛ գործօն եւ թէ՛ իբր պահեստ իրենց Մուվազզաֆի պայմանաժամն աւարտող զօրքերն իբրեւ Իհթիեաթ իրենց հայրենեաց մէջ շաբաթական մարզանքներ պիտի կատարեն, որով միշտ ծառայելու պատրաստ վիճակի մէջ պիտի գտնուին։

Սոյն կանոնադիրն, որ խմբագրուած է Բարձր. Սպարապետ Ալի Սայիպ փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ զինուորական յատուկ յանձնաժողովոյ մը ձեռամբ, եւ Պետական Խորհրդոյ ու Նախարարաց Խորհրդոյն կողմէ վաւերացեալ է, 1303 տարւոյ սկիզբէն գործադրութեան պիտի տրուի, Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ։ Զինուորական ծառայութեան գործօն մասէն զատ մնացեալք եւս իրենց երկրաց մէջ զինուորական կրթութիւններով պիտի զբաղին, որով ամեն իսլամ անհատք կրթեալ զինուորներ պիտի լինին եւ եթէ երկրին զինուորական մէկ կէտին ոյժն աւելցնել հարկ լինի միշտ պատրաստ զինուորք պիտի գտնուին ամենուրեք։

Թուրք թերթերը մեծ գոհունակութիւն կը յայտնեն այս կարգադրութեանց համար յայտարարելով թէ ասով երկրին զինուորականութիւնը մեծ յառաջադիմութիւն պիտի ընէ եւ պիտի աւելցնէ զինուորական փառքն ու պատիւը։

Փարիզի օսմանեան դեսպան Էսատ փաշա, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իրիկուն իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Թուրքօ-սերպիական երկաթուղեաց միացման գծերու խնդրոյն համար կարգեալ յանձնաժողովն այսօր ի նիստ կը գումարի Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատան մէջ։

Նախընթաց օր անգլիական դեսպան Սըր Ուիլլիըմ Հուայթի շնորհեալ ունկնդրութեան պահուն, ի պատասխանի Ն. Վսեմութեան բանախօսութեան որով իւր յանձնարարագիրը կը մատուցանէր, Վեհ. Սուլթանը պատասխաներ է թէ յոյժ կ'զգածուի Թագուհւոյն կողմէ արտայայտուած բարեկամական սիրալիր զգացմանց համար եւ թէ ինք եւս մեծ բարեկամութիւն կը տածէ Ն. Վեհափառութեան նկատմամբ։ Սուլթանն յաւեր է թէ բարեբաստ է վերստին իւր մայրաքաղաքին մէջ տեսնելով զՍըր Ուիլլիըմ Հուայթ, եւ այս անգամ իբր դեսպան. թէ Սըր Ու. Հուայթ կրնայ ապահով լինել թէ ինք եւ իւր նախարարք իրենց բոլոր ջանքերն ի գործ պիտի դնեն բառնալու համար դժուարութիւններն այն պաշտօնին որ յանձնուած է նմա (Նորընտիր դեսպանին) եւ ամրապնդելու երկուց Կայսրութեանց միջեւ կեցած բարւոք յարաբերութիւնները։

Նոյն օրը, Սըր Ուիլլիըմ Հուայթի Բ. Դուռն երթալէն յետոյ, իրիկուան մօտ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն եւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարն Բերա, անգլիական դեսպանատունը գնացին ի փոխադարձ այցելութիւն։

Ելմտական Նախարարութիւնն երէկ Յունիսի ամսաթոշակները վճարեց իւր պաշտօնէից եւ քարտուղարաց։ Կառավարական միւս պաշտօնատանց ամսաթոշակներն եւս այսօր պիտի վճարուին։

Երէկ Պարսից Շահին ծննդեան տարեդարձը լինելով օսմանեան պահակ շոգենաւն, որ այս առթիւ դրօշակներով զարդարուած էր, կէս օրին թնդանօթի 21 հարուած արձակեց։

Բ. Դրան եւ կայս. պալատան կողմէ յատուկ պաշտօնեայք ըստ սովորութեան դեսպանատուն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

Երեկոյին Միրզա Մոհսին խան չքնաղ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ պարսիկ երեւելեաց եւ այլ բարձրաստիճան հրաւիրելոց, իւր Ամիրգեանի ծովային ապարանքին մէջ։

Կայս. կառավարութեան եւ Անգլիոյ միջեւ նորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն համար խառն յանձնաժողով մը պիտի կազմուի որ անգլիացի պատուիրակաց Կ. Պոլիս ժամանումէն յետոյ պիտի ձեռնարկէ իւր աշխատութեանց։

Թունուզի տիրոջ որդի Պ. Ալթիէր Ռուղդըր երէկ իւր տիկնոջ հետ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս յԵգիպտոս։

Պ. Ճօզէֆ Չէմպըրլէյն նախընթաց օրը Իւսկիւտարի [illegible] գերեզմանատունն եւ Հայտար-Փաշայի անգլիական գերեզմանատունն այցելեց։

Կայս. կառավարութեան եկամուտներն աւելցնելու նպատակաւ, ժամանակէ մ'ի վեր կը խորհուի տուրք մը հաստատել սիկառի թղթի վաճառման վրայ, ինչպէս արդէն կայ ուրիշ երկիրներու մէջ, օրինակի համար ի Յունաստան, ուր սիկառի թղթի տուրքը տարեկան 800,000 ֆր.ի մօտ գումար մը կ'արտադրէ։

Այս ծրագիր ձեռնհաս Նախարարութեանց եւ անտի Պետական Խորհրդոյ ու Նախարարաց Խորհրդոյ քննութեան ենթարկուելէ յետոյ, կուսումնասիրուի այժմ Ելմտական բարեկարգութեանց յանձնաժողովոյն կողմէ, որոյ կը նախագահէ Ներքին գործոց Նախարար Միւնիր փաշա։

Մօտաւոր հաշուով մը, ենթադրելով որ տարին քսան միլիոն օխա ծխախոտ սպառի ի Թուրքիա եւ մէն մի օխայի համար 10 ծրար սիկառի թուղթ պէտք լինի, մէն մի ծրարի վրայ հինգ փարայ տուրք մը հաստատելով, տարեկան 250,000 ոսկւոյ եկամուտ մը պիտի գոյանայ պետական գանձուն համար։

Այս ծրագրոյն հակառակորդք, կ'առարկեն եղեր թէ առեւտրական դաշնագրոց մէջ այնպիսի տնօրինութիւններ կան որք արգելք պիտի լինին ասոր գործադրութեան։

Հանրային Պարտուց վարչութիւնն համամիտ է այս ծրագրոյն։

Երէկ ժամը 7 ին, Պոլսոյ Հայտար Թաղին հրդեհ ծագելով փայտաշէն 5 մեծ տուներ հրոյ ճարակ եղան։ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, երկու Թիկնապահք ղրկուեցան հրդեհին առաջքն առնելու համար։ Հրդեհին վայրը կը գտնուէին նաեւ կեդրոնական հրամանատար Արիֆ փաշա, Ոստիկանութեան վերատեսուչ Քեամիլ պէյ եւ այլ պաշտօնատարք։

Կ'երեւի թէ ոստիկանութիւնն յուսահատած է գտնելէ գերմանացի դեղագործն որ տասն օրէ հետէ աներեւութացած է։ Բնաւ հետք մը չէ երեւան ելած ոստիկանութեան եւ Պ. Վիդիկի բարեկամաց խուզարկութիւնները դիւրացնելու համար։ Սա միայն ստուգուած է թէ ծովու ճամբով չէ մեկնած քաղաքէն, հետեւաբար կամ խեղդուած լինելու է կամ Պոլսոյ կողմը թակարդի մը մէջ ընկած։

Մաքսային վերատեսչութեան խորհրդականի օգնականներէն Ալի Րիզա էֆէնտի որ անցեալները նոյն վերատեսչութեան կողմէ յատուկ պաշտօնով Իզմիր ղրկուած էր, Կ. Պոլիս վերադարձաւ եւ իւր պաշտօնին արդիւնքը տեղեկագրով մը հաղորդեց մաքսատան վերատեսչութեան։

Վեհ. Սուլթանի Թիկնապահներէն Նաչէա պէյ որ Նոննա կը գտնուի եւ տեղւոյն շրջակայքը ապստամբող աւազակաց վրայ յարձակելով մէկ քանին սպաննած, ոմանս ձերբակալած եւ ինք եւս ոտքէն վիրաւորուած էր վերջերս, այս անգամ եւս ուրիշ աւազակաց խումբ մը ցրուելով աւազակապետն ալ ձերբակալեր է։

Երեքշաբթի օրը Ժ. Մ. [illegible] անուն անգլիական շոգենաւն Մարմարայի մէջ [illegible] անուն [illegible] նաւու մը բախելով այս վերջինն հինգ վայրկեանէն ընկղմեցաւ։ [illegible] տասը նաւաստիներէն հինգը միայն ազատուելով Պոլիս բերուեցան. իսկ միացեալք ու նաւապետը ծովամոյն եղած են։

Պ. Պ. Կլաւանիի եւ Օսմալուի վրայ յարձակող դաղթական չարագործաց մէկն՝ որ իւր ընկերոջ սպանմանը տեսնելուն խոյս տուած էր, երեք օր լեռները թափառելէ յետոյ, վերջապէս ձերբակալուելով Հէֆիմ-Պաշի կոչուած ագարակը տարուեր ու անտի Իւսկիւտարի ոստիկանութեան յանձնուեր է։

Միւս կողմէ, երկու երիտասարդ որսորդներն՝ Վիքթօր Պէրթօլէ եւ Րընէ Կլավանի հրաւիրուած են Իւսկիւտարի կառավարչին ներկայանալ օրինական հարցաքննութեան ենթարկուելու համար, ըստ որում իրենց անձնապաշտպանութեան հետեւանքն մարդու մը մահը եղած էր։

ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ոմանք կրնան հարստանալ շահադիտութեամբ, այլք ամեն ինչ բաղդէն կը յուսան, իսկ ուրիշներ, որք աւելի գործնական կը կարծեն իրենք զիրենք, կը խորհին թէ իրենց ձեռաց մէջ ապահովապէս բանած են հարստութիւնը՝ խնայողութեան շնորհիւ։ Այս վերջինք իսկ չեն հասնիր իրենց նպատակին եթէ իրենց աւելցուցած գումարները չյանձնեն կենաց ապահովագրական ընկերութեան մը, որովհետեւ կըրնան ծախսել այդ գումարն, եւ ապագայ դրամագլուխն, որ մաթեմաթիքական կերպիւ կրնար հաւաքուիլ, չկարենալ [illegible]։

Կենաց ապահովագրութեան [illegible] ընկերութիւնն յոյժ նպաստաւոր պայմաններ ունի որոշեալ ժամանակի մը մէջ դրամագլուխ մը կազմելու, եւ ճիշդ այդ ընկերութիւնն կը յիշենք աստ՝ որովհետեւ սա այս հարկ եղած ամեն առաւելութիւններն ունի։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

[illegible]

1886 Հոկտեմբեր 1էն մինչեւ Հոկտեմբեր 31

	Օրական	Ամսական
Պէշիկթաշի գիծ	5572.64	172752
Աքսէրայի »	5116.63	158615.75
Շիշլիի »	5310.01	164610.50

Ընդհանուր Տնօրէն
Ա. ԹՐԻՒԼԷ

2 Նոյեմբեր 1886
Կ. Պոլիս

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Լոնտոն, 3 Նոյեմ.

Ոստիկանութիւնն Նոյեմբեր 9 ի առթիւ համար արգիլեց Լորտ-Քաղաքապետին Թափօրին դաշտ ամեն հանրային գումարում։

Գերմանիայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ անգլիացի Գոմիսէր մը եւ իւր հետեւորդներն՝ որոց թիւն էր 20, ջարդուեր են Գերմանացիներէն։

[illegible]

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 23 Հոկտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

[illegible] Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110 1/2
» » » (վճառնկն)	110 1/8
» Բարիզի » (պանքայի)	22 87 1/2
» » » (վճառնկն)	22 95

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

	Դահեկան
Երէկ երեկոյ, գոց. (Միւզ. D. [illegible] Գ. Կ.	15 13
[illegible] գոցուելէն վերջը »	15 12
[illegible] մէջ »	— —
[illegible] բացուեցաւ »	15 15
Բարձրագոյն գին	15 21
Նուազագոյն »	15 15
Կէս օրին	15 20

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		33 6
Այս առաւօտ		33 30
Կէս օր		34
Փոխառութիւն 1858) 1862)	Ա. Սերի	22 20
» 1860) 1863) 1872)	Բ.	14 10
» 1865) 1869) 1873)	Գ. »	15 15

ԻՒՆԻՖԻԷ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	83 10
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	83 10
Կէս օրին	83 10

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Խօրիէ-Թէ-Ժէնէրալ	Գ. Կ. Անգլ.Լ.	3 13
Քրէտի Ժէնէրալ	Գ. Կ. Օսմ. »	5 24
Պանք տը [illegible]	» »	4 35
Սօս. Շամէ է Վալէօր	» »	3 15
Թրամուէյ	»	290
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	34 50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—
[illegible] երկաթուղի Լաւրիօնի	»	72

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանկնոց	»	87 34
Անգլիական ոսկի	»	110 13
Ռուս իմփերիալ	»	90 12
Մէճիտիէ	»	51 15
[illegible] թղթադրամ	»	9 50
» արծաթ	»	88 25
[illegible]	»	8 32
Մէճ. արծ. (սարք.)	»	108
Վեցնոց	»	102 30
Հինգնոց	»	102 10
[illegible]	»	98 10
[illegible]	»	16 5

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 3 Նոյեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	101 1/4
Թուրք » Սերի Գ. բացուեցաւ	13 15/16
» » » գոցուեցաւ	14
» » » Ա.	22 3/4
» » » Բ.	14 3/8
» » » Գ.	14
Օթօման 1871	72
Փոխառութիւն 1877	84 1/4
Պանք Օթօման	10 1/4
[illegible] փոխառ. 1873	97 3/4
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	75
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	95
Հայրա Սանիէ	72 1/2
Դօմանիալ (փոխառ. Րօշիլտ)	96
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիեննա, 3 Նոյեմբեր, ժամ 1 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 40
Օսմանեան երկաթուղի	16 70

Բարիզ, 3 Նոյեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Գաղղիական Ռանթ 4 1/2 %	109 55
» » 3 %	82 72 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Գ. բացուեցաւ	14 12 1/2
» » » գոցուեցաւ	14 27 1/2
» » Սերի Բ.	14 60
» » Գ.	14 20
Օսմանեան երկաթուղի	34 37 1/2
» [illegible] բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	519 37 1/2
Քրէտի Լիօնէ	580
» Ֆօնսիէ	1422 50
[illegible] Լիոնի	1270
Սուէզի ջրանցք	2088 75
[illegible] 5% 1877ի	101 3/8
Իտալական Ռանթ	101 35
Եգիպտական միացեալ	391 25
Սպանիական (արտաքին)	64 5/8
Պրիօրիթէ թիւրք	363 75
% Հելլէնական	305
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 35

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 3 Նոյեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Գաղղիական Ռանթ 4 1/2 %	109 57 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Գ.	14 30
Եգիպտական	392 50

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Եէնի-Գաբուի Արժ. Տ. Խաչատուր քահանայ Տէր Գաբրիէլեան բարեպաշտ եւ մարդասէր զգացմամբ երկրորդ անգամ լինելով, Հաստատութեանս կալուած մը [illegible] գովելի նպատակաւ, բարեպաշտ ազգայնոց դիմելով յաջողած էր 8260 1/2 արծաթ դահեկանի գումար մը հանգանակել, ինչպէս որ մանրամասն ցուցակն ասկից առաջ հրատարակած էինք։

Յիշեալ Սրբակրօն քահանայն 1080 դահեկանի գումար մի եւս հանգանակելով յանձնած է Հոգաբարձութեանս, որ պարտք անձին կը համարի շնորհակալութեամբ հրատարակել.

	Դրշ.
Գ. Ցուցակին գումարը	8260 1/2

Գերապատիւ Ս. Հարք
Տէր Փիլիպպոս Եպիսկ. Նահառեանի ձե.

ռամբ, Երզնկայի երեք Ս. Եկեղեցեաց մէջ մէջ գնակի շրջագայութենէ 130½. Տէր Իգնատիոս վրդպ. Շիշմեան 54. Տ. Ներսէս վրդպ. Արսլանեան 54. Տ. Վահան վրդպ. Տէր Մինասեան 54։

Մեծապատիւ Տեարք Բարթիկ էֆ. Լօքմակէօզեան 54. Մարուգէ էֆ. Ֆրէնկեան 54. Յովհաննէս էֆ. Սիւտճեան 54. Աբրահամ էֆ. Բարթամեան 27. Ալեքսան էֆ. Գալփաքճեան 27. Աւետիս Թորոս էֆ. Լիւլեճեան 27. Երամ էֆ. Լօքմակէօզեան 27. Թադէոս էֆ. Բագրատունի 27. Թադէոս էֆ. Մէհտէրեան 27. Համբարձում էֆ. Կարապետեան 27. Մարտիկ էֆ. Գրադիրեան 27. Միհրան էֆ. Քէօսէեան 27. Յակոբ էֆ. Ալլահվէրտեան 27. Յարութիւն էֆ. Մալէզմէզեան 27. Յովհաննէս էֆ. Կարապետեան 27. Յովհաննէս էֆ. Պօղոսեան 27. Պաղտիկ էֆ. Սագաեան 27. Պալիկեան էֆ. 27. Ռուբէն էֆ. Լօքմակէօզեան. 27. Սարգիս էֆ. Չըլխարիկեան 27. Տիգրան էֆ. Անուշեան 27. Տիգրան էֆ. Խաչատուրեան 27։

Ազնուուհի Տիկնայք.

Տիրուհի Մ. Թիւֆէնկճեան 56. Վիրգինէ Գ. Հովիկեան 29.20

Համագումար 9340 1/2

Ի դիմաց Հոգաբարձ. Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր — Ատենապետ

Յ. ՖԷՆԷՐՃԵԱՆ — ՄԻՐ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐՄԻՐ ՈՒ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ ԾՈՎՈՒՑ ՎՐԱՅ.

Գ.

Չորեքշաբթի ծովն ահաւոր էր. ովկեան մը կը ճեղքէինք ծփակոծ ու անեզր, և յաջորդ հինգշաբթի օրն, 2 հոկտ., երեկոյեան ժամերուն, կզզիանման լեռնացամաք մ'երևալէ յետոյ, գիշերը վրայ հասաւ և հետեւեալ առաւօտ ուրբաթ արշալուսով գտանք զմեզ ասիական և ափրիկեան ծովեզերաց նեղուցի մը մէջ տեղ և շարունակելով մեր ուղին դէպի հիւսիսային արեւելք, առաւօտեան ժամ 4ին հասանք Թուրի առջեւ, ուր ըստ կանոնի քառասուն և ութ ժամ քարանթինա պիտի սպասէինք։ Թուր, փոքրիկ ծովեզերեայ գիւղ մ'է եգիպտական քանի մը գեղեցիկ շէնքերով, ընդարձակ արդաւանդ այգիներով ողողուն իւր ներքսակողմն։ Սպիտակ վրաններ ու գինուորներ կը յօրինեն շղթայ մը ուխտաւորաց բնակութեան շուրջն։ Հետեւաբար, պայմանը լրացունելէ և առողջապահական կանոնները գործադրուելէ յետոյ, 5 հոկտ. կէր. օրն ի կիսաւուր մեկնեցանք Սուէզի ծովեզերաց հանդիպակաց ուղին բռնելով եւ 6 հոկտ., երկուշաբթի առաւօտ, արեւածագին քերելով ափրիկեան ափունքը, կէսօրին խարսխեց «Մըսըր» Սուէզի ծովեզերեայ գեղեցիկ քաղքին առջեւ։ Գիշերն անցուցինք քաղքին մէջ. երկաթուղւոյ մեծ կայարանն հասնելու համար՝ ուրիշ պզտի կառախումբ մը ծովեզրէն կ'ընդունի ուղեւորներն ու հինգ րոպէէն կը տանի զանոնս նոյն կայարանն, որ քաղքին ծոցը Նեղոսի վրայ կը նայի։

Սուէզ հիանալի քարափ մ'ունի՝ ուր շոգենաւք կը մտնեն եւ կ'եզերին որպէս մեր նաւանները։ Ծառուղիներ երկաթուղւոյ գիծը կը զարդարեն երկուստեք։ Աճադին շտեմարաններ կան կայարանին վերաբերեալ և եւրոպական ոճով կարգադրեալ է ամենայն ինչ։ Մեր նկատմամբ շէնութիւնն ունի Սուէզ՝ իւր հասարակաց վայրերով ու շինութիւններով։ Ծառ ու ծաղիկ կ'սկսին միայն հոս՝ ափրիկեան եղերաց շարքն։ Յաջորդ օրն երեքշաբթի, առաւօտեան ժամ 3½ին երկաթուղւոյ կառախումբն ընդունեց զմեզ իւր անապակի վագոններու մէջ, Աղեքսանդրիա իջնելու համար։ Տասն եւ հինգէն աւելի եգիպտական քաղաքաց կայարաններ պիտի անցնէինք։ Գրեթէ մինչեւ ի Զակազիկ, ուրինչ Թարմութիւն ու գալարք կը տեսնէինք, այլ աւազ ու միջն աւազ, որ հովէն ու կառախմբին սրընթաց շարժումէն փոշիանալով, կը լեցուէր մեր վագոններու մէջ ու կը խողովէր մեր աչկունքը, զորս թաշկինակներով ծածկելու ստիպուած էինք։

Սակայն Զակազիկէն ու Թէլլէբէպիրէն սկսեալ, երկրային դալարուն ու ծիծաղուն դրախտ մը սկսաւ բացուիլ մեր առջեւ։ Մեծապանծն Նեղոս, իւր ջրեղէն անհամար թեւերը տարածած է այս ընդհանուր դալարադեղ դաշտին վրայ։ Բարակուռ անթիւ կամուրջներ գետոյն վրայ սփռուած, կառախումբը կը թռցունէ զմեզ անոնց վրայէն։ Տեղ տեղ դեռ յորդած, մեր Բարաքէօյի և Ռսկեղջիւրի լայնատարած ջրոց չափ լայն լճերու մէջ լեցուած քարափանց (ռէնբէֆ) վրայէն, կը սրանայ կառախումբն իբրեւ նաւ ի ծովու. բրինձի և մանաւանդ բամբակի ընդարձակածաւալ արտեր ու պարտէզներ, լի արաբ միւղներով երկուստեք, լի արօրավար ուղտերով ու եզներով, և լի մանաւանդ Նեղոսի օձապտոյտ ու շրջագիծ առուներով, կը ծաւալին շուրջը։

Աչխատաւէր ու կորովի արաբուհւոյն, իբրեւ սպիտակ վարդ քաղած բամբակի փնջերն, որովք կը ծաղկի եգիպտական այս հողն, ահա լեցուած են աճադին պարկեններու մէջ զոր ուղտեր կը բերեն ի կեդրոն Պէնհայի և Ազուհամայի, և երկաթուղւոյ սոսկալի արագութեան կէս ժամու տեւողութեամբ կը տեսնուին այդ կայարանաց առջեւ դէզադէզ բամպակի այդ պաշարներն։ Արմաւենիք այդ երկրային զովաշունչ դրախտն ամենուրեք կը հովանաւորեն։

Երեկոյին ժամ գիշերոյն երկուքուկէսին, Աղեքսանդրիոյ հոյակապ ու ազմկալից կայարանին առջեւ դադարած էինք։ Աղեքսանդրիա փոքր Փարիզ մ'է կ'ըսէին հոն. հաստատելու համար պէտք էր տեսնել իւր ներսն։ Կը խաբուի մարդ, Բերայի Մեծ-Փողոցին նըման չէն, այլ անոր կրկին ու երեքկին լայնութեամբ փողոցներէն հետիոտն անցնելով. բազմաթիւ այդ փողոցներն անկարելի է շրջիլ ու տեսնել առանց կառքի. իսկ եկուր տեսնել Հիւպատոսաց հրապարակը (Place des Consuls)։

Ո՛րչափ աչքիդ առջեւ Փարիզու պուլվարներու մէկ պատկերն. հրապարակին ճակատը կը կարդաս, քառայարկ ու հոյաշէն տան մը վրայ, «Պորսա» վաճառականաց. անոր առջեւ ծառաստաններու մէջ բարձրացած է Մէհմէտ Ալի փաշայի մարմարեայ հսկայ արձանը զարմանագործ, որ իւր և իւր երիվարին ամէն մէկ երակներն ու շարժումն իբրեւ կենդանի ցոյց տալէ յետոյ, իւր թիկանց վրայէն առկախ ծփացող մուշտակին սեւ ու սպիտակ գոյնն ու գծերն իսկ քարակոփ ցոյց կուտայ բացայայտ։

Առատութիւն, բարեբերութիւն ու ճոխութիւն ամէն բանի։ Բայց մ'առնես, կառք մը կը պատահի դէմդ. քարայատակներն ուղիղ ու տափարակ են այնքան որ, կառաց անիւներու շշունը չզգայթակղեցնէր ականջներդ. գիշեր և ցերեկ նոյն փայլն ունին գրեթէ իւր հրապարակն ու փողոցները, շատ տեղեր կը վառի ելեկտրական լոյսն։ Հեռագրութեւը 'վաճառականաց Պորսայէն երկնցած բիւրաւոր ճիւղեր ունի, որք գլխաւոր վաճառականաց տանց հետ կը հաղորդակցին։ Ունի ընդարձակ ծովածոց և կոլմիակի մուտք իւր նաւահանգստին, որոյ ջուրը բազմաթիւ շոգենաւուց տակ կը հեւայ կարծես։ Շրջակայքն ունի մեր Պէօյիւքտէրէի ու Բէապէրպէյի պարտէզներն ու շինութիւններն, առաւել եւրոպական ոճով շինուած ու Նեղոսի վրայ առկախ ուռենեաց ընդհանուր տեսարաններով։

Երեք օր յետոյ, ուրբաթ 10 հոկտ., «Ռուսիա» անուն ռուսական հսկայ շոգենաւն Աղեքսանդրիայէն ճամբայ հանեց զմեզ Իզմիրի ու Պոլսոյ ուղին բռնելով։ Երբ կը քերէինք Քիոսի բաղաքաքկղզւոյն եզերքն, ուր մեր նաւը ժամ մը դադրեցաւ, երկրաշարժին աղէտալի հետքերը կը խուզէի իւր շինութեանց վրայ. այլ բացի ծովեզերեայ մի քանի փլատակներէ, ոչինչ տեսայ աւերակ. ամէն ինչ նորոգ կառուցուած, տարաբախտ այն Քիոս այսօր երջանիկ, իբրեւ մանկացեալ ծերունի, ընկողմանած եգէականի հանդարտ ջրոց վրայ, չէն ու ճոխ կը ժպտի կարծես դալարաւէտ։

Իզմիր, իւր քարափով սեւցապանծ, ցոյց տուաւ մեզ նաև իւր միաձեւ նեղ փողոցները։ Քանի չափ փողոց կը դառնաս սրընթաց կառօք, կարելի չէ որ մէ կու կէս կառքի տարածութենէ աւելի լայն փողոց մը գտնես։ Կը զարմանաս ու կ'ըսես, յատուկ ճարտարապետութեան մը գրչին արդիւնքը պէտք է լինի նեղ փողոցաց այդ յամառ միակերպութիւնն։ Քարափը միայն կենդանութիւն ու պատիւ կ'ընծայէ Իզմիրու քաղաքին և իւր ծովածոցին։

Կիրակի, հոկտ. 12, գիշերն հոն անցունելով, երկուշաբթի երեկոյ «Ռուսիա», իբրեւ ծովային առիւծ մը ճեղքելով Իզմիրու ջրերն, կ'ուղղուէր դէպի Տարտանէլ և դէպի քեզ, ո՛վ չքնաղդ Վոսփոր։

ՏԻԳՐԱՆ ՍԵԹԵԱՆ
ՎԵՐՋ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ

ԻՆՉՊԷՍ ՊԷՏՔ Է ՃԱՆԱՉԵԼ ՀՈՂԸ ԵՒ Ի՞ՆՉ ՏԵՍԱԿ ԵՆ ԼԻՆՈՒՄ ՀՈՂԵՐԸ

Կաւային հողը բոլորովին տարբեր յատկութիւններ ունի քան աւազայինն. նա շատ տարածական է և մածուցիկ. նրա հերկելն դժուարին է ու այդ պատճառաւ այս հողին անուանում են ծանր հող. նորա 100 մասի մէջ 50էն աւելի կաւ է գտնվում. տաքութեան ժամանակ նա սդնդես անձկանում, սեղմւում է չորութիւնից, որ նրան չի կարելի վարել ոչ գութանով ոչ էլ սպոքով. իր մէջ շատ ջուր է ծծում և երկար միջոց պահում և այդ պատճառաւ նրան հարկաւոր է յաճախակի վարել. Երաշտութեան ժամանակ նորա վերայ ցորենները աւելի երկար են մնում առանց ջրի քան աւազային հողի վրայ։ Անձրեւի տակ նա այնքան շատ չէ տաքանում, ինչպէս աւազը, բայց թէ խոնավ էլ հովանում է. դորա համար էլ գարնանը նա երկար միջոց չի ցամաքում, խոտ՝ր նրա վրայ ուշ են երեւում և սահմանափակ ցորենները աւելի ուշ են հասնում։ Ամառը սաստիկ անձրեւներից յետոյ նրան խոփով հարկաւոր չէ վարել, բայց որում սորանից նրա վրայ գոյանում են կոշտեր, որոնց կարելի չի կոտրել ոչ տափաններով և ոչ գլաններով. անձէն լաւն է նրան վարել աշնանը, ձմեռնամուտին, որովհետեւ ձմեռնային ցրտերից նա աւելի փուխրանում է. աշրը նրա վրայ երկար է մնում և դորա համար կաւային հողը կարեւոր է պարարտացնել որքան կարելի է շատ և այն ժամանակ այս պարարտումն կը բաւէ 3 մինչեւ անգամ 6 տարւոյ համար. այսպէս խորաքանչիւր 5-6 տարին մի անգամ նորէն հարկաւոր է պարարտացնել հողը. կաւային հողի համար աւելի յարմար ձիու, ոչխարի և մարդու աղբն է. իսկ եթէ գործ ածենք կովի թրիքը, այն է միայն կովի աղբը ածենք կաւային հողի վրայ, այն ժամանակ նրան պէտք է լցնել, երբ նա դեռ յարդեայ է եւ չի փտել ջերմութիւնից. ուստի երկիւղ չ'կայ կարծելու որ խիստ պարարտացումից կաւային հողի վրայ ցորենն լաւ ծիլ չի արձակի. կաւային հողի վրայ լաւ է բուսնում ցորենը և դորա համար այս հողին անուանում են ցորենային. բացի այս եթէ կաւային հողը պարունակում է իր մէջ փոքր ինչ քանակութեամբ կիր, նրա վրայ այն ատեն կարող է լաւ բուսնել ձաւար, վարսակ, ոսպ, դաշտային բակլայ, գարի, տարեկան. անտառային ծառերը կաւային հողի վրայ թէ եւ աճում են շատով, բայց ծառերը լինում են կոկոզ. կայ և [illegible], որի մէջ աւազ քիչ է պարունակվում եւ այն էլ ամենամանրը. այս տեսակ կաւ չափազանց մածուցիկ է և պինդ. հերկելու համար պէտք չի գալիս եւ սա կոչվում է մածուցիկ կաւ կամ ճէճէլ, կեռէճէլ կաւ. նա գործ է ածվում կաւային զանազան բաներ շինելու համար։

Կաւային հողը կարելի է լաւացնել հետեւեալ միջոցներով.

1) Եթէ կաւային հողը շատ ծանր է և մածուցիկ, կարելի է նորա վրայ լցնել աւազ, կիր կամ կաւախառն կիր, կամ թէ պարարտացնել սէզով և քարեայ շինութիւններէն մնացած քարերի բեկորներով, եթէ միայն սուղ չարժենայ այդ, այլ խոյն պատրաստ գտնուի։

2) Կարելի է պարարտացնել ձիու և ոչխարի յարդեայ թէժեւ աղբով և կամ թէ անտային ծառերու տերեւներով։

3) Եթէ արտը խոտով ծածկուած է, պէտք է կտրել դալարի սէզը, մինչեւ անգամ վերցնել հնձուած տեղը և մանր մանր կոտրատել, այնուհետեւ կուտել և այրել չոր ժամանակ, որից գոյացած մոխիրը շաղ տալ արտի մէջ։

4) Որչափ կարելի է վարել աւելի խոր աշնան ձմեռնամուտին մօտ։

5) Առժամանակ մի անգամ թողած արտը պէտք է վարել, որքան կարելի է յաճախ, երկայնութեամբ և լայնութեամբ. եթէ ցանենք գետնախնձոր (փամիթէս) և ճակնդեղ, որոնց յաճախ պէտք է ծածկել, դորանից կաւային հողը նոյնպէս լաւանում է։

6) Եթէ կաւի տակ գտնվում է աւազահող, հարկաւոր է այնպէս զգուշութեամբ խորանիկ վարել, որ փոքր առ փոքր և ոչ թէ յանկարծ աւազին վերնելով խառնենք նրան վարելահողի խաւի հետ։

7) Մշակել նրան այն միջոցը, երբ նա սաստիկ խոնաւ կամ սաստիկ չոր չէ։

8) Ցածր տեղերում պէտք է նրան փաւել միմիանց շատ մօտ։

Ահագապատկ կաւային հողերում արտի համար պէտք է ընտրել այնպիսի տեղեր, որ նոքա թեքութիւն ունենան դէպի հարաւ։

4) Կաւախառն հողը այն տեսակ հող է, որի մէջ կաւի և աւազի քանակութիւնն համարեա թէ հաւասար է, այնպէս որ նա կաւային և կրային հողերի մէջ միջին տեսակն է կազմում. կաւախառն հողի 100 մասի մէջ 30 ից մինչեւ 59 մասը կաւ է գտնվում. կաւախառն հողի մշակումն թէ դիւրին է և թէ աժան է նստում, քան կաւային հողի մշակումն. նրա մէջ տաքութիւնը մնում է երկար, քան կաւային հողում, իսկ ջուրը և խոնաւութիւնը երկար քան աւազային հողում, այնպէս որ կաւախառն հողին վրայ բուսող ցորեններին և խոտերին աւելի քիչ վնաս է սպառնում թէ երաշտութեան միջոցում և թէ խոնաւութեան տարիներում. Այս ամենալաւ հողն է. նրա վրայ պէտք է ցանել համարեա բոլոր բոյսերը, եթէ միայն եղանակը նրանց չէ վնասում. գարնան կաւախառն հողը ցամաքում է աւելի շուտ, քան կաւային հողը. նոյնպէս և ցորենները հասնում են նրա վրայ աւելի արագ. կաւախառն հողը ամենէն աւելի յարմար է սերմնացու ցորենների համար, իսկ այդ սերմնացու ցորեններից աւելի լաւ բուսնում է [illegible], այնպէս որ կաւախառն հողը անուանում են և [illegible] հող. Նրա վրայ նոյնպէս լաւ բուսնում են այն բոյսերը, որոնք ունեն պտտաբեռնաւոր սերմեր, օրինակ՝ [illegible], [illegible], [illegible], բացի սոցա և [illegible] և այլ խոտեր, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] և [illegible]. ծառերից կաւախառն հողի վրայ լաւ բուսնում են կաղնի, եղեւնի և չինար. կաւախառն հողը կարող է փոքր ինչ լաւ և փոքր ինչ վատ լինի, նայելով թէ ինչպիսի մայր հող է գտնվում նրա տակին, արտը ունի՞ արդեօք թեքութիւն դէպի հարաւ կամ դէպի հիւսիս և ի՞նչպէս է ահաւասարակ եղանակը. նրան հարկաւոր է միայն լաւ պարարտացնել ու մշակել, իսկ այլ աշխատութիւնների և բարւոքումների հարկ չունի նա։

5). Կրային հող. Անխառն (զուտ) կիր, նոյնպէս անխառն կաւի կամ անխառն աւազի վրայ չի կարելի ոչինչ ոչ տնկել եւ ոչ ցանել. բայց եթէ կիրը հողում խառնուած է միասին կաւի եւ աւազի հետ, այն ժամանակ կրային հողը կարող է բարեբեր լինի. Այս տեսակ հողի հարիւր մասի մէջ գտնվում է 20 մասը կիր կամ աւելի։ Ջուր ու հողից խոնաւ փխձոկում նրան դիւրին է մշակելը, բայց եթէ վարել նրան խոնաւ միջոցը, նա բաւականին խծծային է եւ վարելահողի վրայ կոշտեր են կազմվում. սակայն այս կոշտերը շուտով ինքն իրենց փշրվում են, այնպէս որ նրան կարելի է վարել և խոնաւ միջոցը. այս նրան մշակել չէ. խոնաւութիւնն նրա մէջ մնում է աւելի երկար, քան աւազային հողում, բայց աւելի քիչ կաւային հողում. կաւային հողի վրայ նա աւելի շուտ է ցամաքում և երաշտութեանն ցորենները նրա վրայ այրվում են։ Ամեն գալուց նա սաստիկ տաքանում է և տաքութիւնն իր մէջ երկար է պահում. սորանից է, որ աղբը նրա մէջ շուտով է փտում, դորա համար կրային հողի պարարտացման ժամանակ աղբը պէտք է նրա վրայ լցնել ամէն մի անգամ թէեւ քիչ քիչ, բայց յաճախ. կովի պարարտ խոզի աղբը նրա համար լաւագոյնն է. որովհետեւ կիրը հողի մէջ փշացնում է թթուն, այդ պատճառաւ կրային հողի, նոյնպէս և այն ամեն հողերի վրայ, որոնց մէջ կիր կայ, ցորենները և խոտերը լաւ են բուսնում. կրային հողի վրայ աւելի լաւ են բուսնում՝ [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] նոյնպէս [illegible] և [illegible]. ծառերից նրա վրայ լաւ են դուրս գալիս՝ [illegible] և հացենի. առհասարակ կրային հողի վրայ լաւ բուսնում է և խաղող։ Եթէ կիրը և աւազը չափազանց շատ են, այսպիսի հողը լաւ չէ. նրան լաւացնելու համար, հարկաւոր է նրա վրայ լցնել կաւ կամ կաւախառն կիր կամ թէ պարարտացնել պարարտ աղբով, որի մէջ փոքր ինչ յարդ լինի, բայց գլխաւորապէս քակոր։ Տաք երկիրներում, բարձր և բաց տեղերի վրայ, ուր յաճախ երաշտութիւն է լինում, կրային հողը այնքան բեղմնաւոր չէ։

6) Կաւախառն կրային հողը այն տեսակ հող է, որի մէջ կաւն ու աւազն համահաւասար քանակութեամբ են գտնվում, իսկ կիր փոքր ինչ սակաւ, քան կրային հողում. օրինակ՝ այս տեսակ հողի 100 մասում կիր գտնվում է 5 էն մինչեւ 20 մասը. բայց ի այս կաւախառն կրային հողում կիրը այնչափ պինդ խառնուած է կաւի հետ, ու եթէ առնենք այս հողը ձեռք մէջ, մենք կրի հատիկներ չենք տեսներ. բայց կրային հողում կրի հատիկները աչքի համար տեսանելի են. կաւախառն կրային հողի գոյնն սպիտակաւուն, մուգադոյն, կարմրադոյն և դեղնադոյն լինում է։ Այս հողը կարելի է ճանաչել հետեւեալ նշաններով. Եթէ այսպիսի չոր հողի վրայ ածել ջուր, նա ագահաբար ծծում է իւր մէջ ջուրը. վարելուց յետոյ նրա վրայ մնացած կոշտերը շուտով են փշրվում. եթէ նրա վրայ թանձր քացախ ածել, նա թշշում է։ Այս հողի մշակման ժամանակը նա թէ և կպչում է վարելահողի գործիքներին, բայց այնու ամենայնիւ դիւրին է հերկվում, քան կաւային հողը. երաշտութիւնէն այս հողը չի վնասում. նա համարեա նոյնպէս, ինչպէս և կաւախառն հողը, միշտ լինում է փոքր ինչ խոնաւ. նա շատ բեղմնաւոր է. աղբը նրա վրայ թէ և փտում է, և շատ շուտ, բայց նրանից (աղբից) այս հողի համար աւելի քիչ է հարկաւոր, քան մնացած բոլոր հողերի համար։ Երբ գիւղը լաւ է, ու եղանակն էլ տաք, նրա վրայ գեղեցիկ է բուսնում [illegible] և նոյնպէս [illegible], [illegible] ճ. առհասարակ բոլոր ցորենները և խոտերը, որոնք նրա վրայ են բուսնում, լինում են շատ համեղ. ծառերից նրա վրայ լաւ դուրս են գալիս՝ կաղնի, [illegible], հացենի, չինար և պտղատու ծառեր։

Կաւախառն կրային հողը զանազան տեսակի է լինում. օրինակ՝

1). Հասարակ հողի տեսքով.

2). Քարի նման պինդ կոշտերի տեսքով.

3). Պինդ խաւի տեսքով. այս ձեւի մէջ նա զատվում է փ[illegible]փ փոքրիկ կտորների, եթէ ցանկանանք նրան մանրացնել.

4). Խծծային հողի տեսք ունի, բայց թէ նրա մէջ կան բազմաթիւ փոքրիկ խեցեմասներ։

Կաւախառն կրային հողը առհասարակ այնչափ օգտաւէտ է, որ նրան կարելի է գործ ածել շատ տեսակ հողերի պարարտացման համար, որոնց նա լաւացնում է և բարեբեր դարձնում. այսպէս կաւային հողում նա սփրացնում է մածուցիկ յատկութիւնը, իսկ աւազային հողին մածուցիկ է դարձնում. նոյնպէս թթու հողերում, որտեղ բուսնում են թթու խոտեր, ոչնչացնում է թթուն և հետեւաբար և կեղտոտ խոտերը. մի խօսքով, այնտեղ, ուր գտնվում է այս տեսակ հող, հողագործի աշխատութիւնները քիչ են. միայն թէ հարկաւոր է նրան լաւ մշակել. մինչեւ անգամ պարարտացումն էլ շատ հարկաւոր չէ և աշխատութեանց փոխարէն լաւ հունձ էլ կ'առացուի։

ՍԻՄԷՕՆ ԳՈՒԼԱՄԻՐԵԱՆՑ
(Մնացեալը վերջ)

ԱՌԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ԾԵՐԱՆԱԼՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏՆ

ԳՐԵԱԼ ՉԻՆԱՑԻ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԲԺՇԿԷ ՄԸ

ՅԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1697

Թէեւ մեր օրերն համրուած են և Աստուած է անոնց տէրն, հարկ է սակայն խնամանքիլ թէ մեր լիակատար տրամադրութեան ներքեւ թողած է զայնս։

Արդ, մեր կեանքն երկարելու համար պէտք է ջանալ առաքինի լինել։

Մեր մարմինը կանոնաւորապէս խնամելով և միշտ առաքինի կեանք մը վարելով, կ'ունենանք զօրաւոր և քաջառողջ բարեխառնութիւն մը որուն արդիւնքն է երկար և բարեբաստիկ կեանք։

Հեղինակն ինքզինք առաջ կը բերէ իբր օրինակ. գործադրած է իւր սկզբունքներն և անոնց կէտ առ կէտ հետեւելով կրցած է վերահաստատել իւր առողջութիւնն որ չափազանց խանգարուած էր։

Իւր խրատները կը բաժանուին չորս յօդուածի մէջ, որք կը պահանջեն կարգի դնել 1. սիրտն և անոր գործողութիւնները. 2. ստամոքս. 3. ցերեկուան գործերը. 4. գիշերուան հանգիստը։

Ա. ՍԻՐՏ ԵՒ ԱՆՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Սիրտը մարդուն համար այն է ինչ որ են արմատները ծառին և ակն գետակին համար։ Ամեն ինչ կը վարէ, և եթէ կարենանք կարգի դնել անոր գործողութիւնները, հոգւոյն կարողութիւններն և հինգ զգայարանք նմանապէս կարգի կը մտնեն. ուստի մեր առաջին հոգը պարտի լինել հըսկել մեր սրտին ըղձանաց և գործողութեանց վրայ։

Առ այդ յաջողելու համար, զբաղեցէք միայն այնպիսի խորհրդածութիւններով որք առաքինութեան կը մղեն։ Մի՛ շատանաք միայն աշխատելով ձեր անձին զարգացման. ջանացէք նաեւ բարեբար ու օգտակար ընել ձեր առաքինութիւնն։ Ուստի, եթէ բան մը կը մտածէք, խօսք մը պիտի արտասանէք, բան մ'ընել կ'որոշէք, նախ խորհեցէք եւ դուք ձեզի հարցուցէք. «Մտածածս, ըսելիքս կամ ընելիքս օգտակա՞ր թէ վնասակար է այլոց։ Եթէ օգտակար է, խօսեցէք կամ գործեցէք առանց ընկրկելու խոչընդոտներու առջեւ։ Եթէ վնասակար է, բնաւ մի կատարէք այդ մոլութիւնները, խօսքերը կամ գործերը։

Անվրդով պահեցէք ձեր սիրտը։

Երբ մարդու մը սիրտը լեցուած է հաճոյ և մարդկային ընկերութեան օգտակար գաղափարներով, իւր զգացումներն ի յայտ կուգան դէմքին վրայ. ներքին ուրախութիւնն և պայծառութիւնը կը փայլին իւր ա՛րոյլ մարմնոյն վրայ, և ամենուն աչքին կը զարնէ այն հռչակաւոր քաղցրութիւնը զոր նա կ'զգայ հոգւոյն խորէն։

Ցաճախ խորհեցէ՛ք ձեր վիճակին երջանկութեան վրայ։ Մարդ երջանիկ է երբ գիտէ ճանչել իւր երջանկութիւնը։ Լաւագոյնս ըմբռնելու համար իմ երջանկութիւնս, կը խորհիմ թէ հանդարտիկ կեանք մը կը վարեմ տանս մէջ, մինչդեռ այնքան ուղեւորներ կը նեղուին փոշիէն, հովէն եւ անձրեւէն։ Երբ պանձնս կը բաղդատեմ այդ տարաբաղդից հետ և ես գլխ զեր' կը տեսնեմ անոնց ամեն թշուառութիւններէն, կ'նա՞մ միթէ գոհ չլինիլ վիճակէս։

Հաչմիւրաօր ԵէՆ հայրենա՛կցս գեղեցիկ խրատ մ'ունէր. «Եթէ լաւագոյն բաղդի տիրանաք, կ'ըսէր, մտածեցէք աւելապէս ձեր ունեցածին քան չունեցածին վրայ, ապա թէ ոչ միշտ պիտի բաղձաք և երբէք չպիտի կարենաք գոհացնել ձեր բոլոր բաղձանքները։ Եթէ ձեր առջի վիճակէն վ[illegible]ր լինաք, ըսէք դուք ձեզի. «Ինչ «որ ինձ մնաց, կը բաւէ. կրնամ յափշտակել ինչքս, սակայն երբէք չպիտի կարենան խլել յինէն սրտիս հանդարտութիւնն, «որ ստացուածոցս մեծագոյնն է։»

Բ. ՍՏԱՄՈՔՍ

Աստղն կանուխ նախաճաշ ըրէք. Բըթով կը շնչուի երկնից օդն, մինչդեռ բերնով՝ հողին բոյրերն և ամեն տեսակ հոտեր։

Գլխաւոր կէտ մ'է բերանը բան մը չդրած տունէն դուրս չելնել. Այս զգուշութիւն աւելի անհրաժեշտ կը դառնայ եթէ տարափոխիկ հիւանդութիւնք կը տիրեն կամ մարդ հարկադրեալ է հիւանդի տուն երթալ։

Լաւ ճաշ մ'ըրէք միջօրէին։ Կերէք ամենապարզ կերակուր պատրաստուած միս, որ աւելի առողջ և աւելի անուշիկ է։ Հեռի պահեցէք ձեր սեղանէն ինչ ինչ կերակուրներ որք հնարուած են ախորժակը գրգռելու համար։

Կերակուրները պատրաստած ատեն պէտք է զգուշանալ չափազանց աղ գործածելէ, որ արեան շրջաբերութիւնը կը յամրացնէ և ծարաւութիւնը կը դժուարացնէ։

Մանր ծամ, կերէք և լա՛ւ ծամեցէք պատառները, որով պատառները լաւ մը կը փշրին, լործանքով կը թրջին և ստամոքսին մէջ մեծ դիւրութեամբ կը մարսուին։

Մի՛ այնքան լեցնէք ձեր ստամոքսն որ որ սեղանէն ելնելնուդ բոլորովին կշտացած լինիք։ Անդեղեան առատութիւնն ստամոքսը կը բեռնաւորէ և մարսողութեան կը վնասէ։ Նոյն իսկ եթէ քաջառողջ և լաւ մարսող ստամոքս մ'ունենաք, մի՛ լեցնէք զայն ամբողջովին, և պահեցէք դիտ թողուցէք նմա։

Մանաւանդ երբ մարդ երկար ատեն նեղուած է անօթութենէ ու ծարաւէ, պէտք է ինքզինքը չափաւորէ։

Կանուխ և ժուժկալութեամբ ընթրեցէք։

Լաւագոյն է քանի մը անգամ ճաշել եթէ մարդ պէտք ունի։

Ընթրիքէն երկու ժամ յետոյ միայն քնացէք։

Գ. ՑԵՐԵԿՈՒԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Արթննալէ անմիջապէս յետոյ, քանի մը անգամ ափով շփեցէք կուրծքերնիդ, սրտին կողմը, որ պէտքի տաք տաք անկողնէն ելնելով յանկարծ շխօք և մարմնոյն ծակոտիկները չգոցուին, որով հարբուխ և ուրիշ տկարութիւններ կ'ունենաք. մինչդեռ քանի մը շփումներ շարժման մէջ կը դնեն արիւնն իւր իսկ կեդրոնին մէջ և շատ անհանդըստութեանց առաջքը կ'առնուն։

Զգուշացէք պաղ հովէ որպէս նետէ մը։ Պաղ օդը կը խցէ մարմնոյն ծակոտիկներն, և յանկարծ երեւան կուգան ուռոյցներ եւ փշտիկներ, որք դուրս պիտի ելնէին այդ ծակոտիկներէն կամ անյիշատակելի քրտինքի ձեւով եւ կամ անզգալի արտաշնչութեամբ։ Ուստի, նոյն իսկ ամառն երբ շատ թէթեւ հովասուններ կը հային ու, լաւ է որպէսզի ծածկել բամբակեայ լոյն կտաւով մը. ապաքէն սանելու համար խիթերու որք կըրնան յառաջ գալ յանկարծակի պաղէ մը։

Եթէ ձմեռը ցուրտին սաստկութենէն ոտքերնիդ սառի, տուն դառնալուդ պէս գաղջ ջուր բերել տուէք և ձեռքով թրջեցէք ոտքերնիդ, կամ մը չինելով որպէս գի կակղանան և երակներն ստանան իրենց բնական տաքութիւնը։ Այս առաջին գործողութենէն յետոյ, առանց վտանգի կրնաք աւելի տաք ջրով լուալ ոտքերնիդ։ Եթէ, առանց այս զգուշութեան, յանկարծ ոտքերնիդ դնէք տաք ջրի մէջ, սառուցեալ արիւնը կը մածանի, երակները կը վնասին, և ստամոքսին մէջ սառի ցաւէ նեղուելու վտանգին կ'ենթարկուիք։

Դ. ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԱՆԳԻՍՏԸ

Երբ հանուիք և անկողին մտնելու պատրաստուիք, կարելի եղածին չափ երկար ատեն և ուժով շփեցէք ոտքերնուդ ներբանը, մինչեւ որ ջերմ տաքութիւն մը զգաք։ Յայնժամ պատ պատ շարժեցէք ոտքերնուդ մէն մի մատը։

Անկողին մտնելէ անմիջապէս յետոյ, պէտք է քնացնել սիրտը. կ'ուզեմ ըսել թէ պէտք է հանդարտ պահել զայն և ի բաց վանել ամէն խորհուրդ որ կրնայ արգելք լինիլ քնանալու։

Աջ կամ ձախ կողին վրայ պառկեցէք, քիչ մը ծալլեցէք ծունկերնիդ և այս դիրքով քնացէք։

Ամեն անգամ որ արթննաք, անկողնին մէջ տարածուեցէք. այս միջոցաւ արեան շրջաբերութիւնն և մոքին ընթացքն աւելի ազատ կը լինին։

Բնացած ատեն, գլուխնիդ և դէմքերնիդ մի ծածկէք վերմակին ներքեւ, որով շնչառութիւնն աւելի ազատ և աւելի մաքուր կը լինի։

Վարժեցէք բերաննիդ գոց քնանալ։

ՆՇԱՆ Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Կը յայտարարէ որ Գրասենեակը փոխադրած է Մեծ Հալիլ բաշա խան, Թիւ 14, Ղալաթիա։ 7—15

ԹՐԱՄՈՒԷՅՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Ահաւասիկ ցուցակն այն արժէթղթոց որք շահած են 1886 Նոյեմբեր 2ի խնդրոյ վիճակահանութեան մէջ.

Պայմանաժամ 1886 Դեկտեմբերի

31	294	320	322	458	719
787	1157	1270	1282	1527	1669
2038	2055	2072	2078	2227	2258
2407	2430	2642	2703	2868	2935
2947	2995	3008	3050	3087	3136
3318	3395	3654	3662	3899	3914
3955	3992	4190	4224	4260	4457
4516	4618	4757	4829	4837	4845
4877	4951	5391	5507	5688	5868
6026	6063	6164	6330	6511	

Վերոյիշեալ արժէթուղթք պիտի վճարուին յառաջիկայ դեկտեմբեր 1էն սկսեալ ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ուր Պաշտօնեայք պիտի դրուին արժէտևարց տրամադրութեան ներքեւ։

2 Նոյեմբ. 86 — Ընդհ. Տնօրէն
Կ. Պոլիս — Ա. ԹՐԻՒԼԷ

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱԶԴ

Յառաջիկայ բատ Եւր. դեկտ. 1ին որ է նոյեմբեր 20, պիտի քաշուի Բումէլիի երկաթուղեաց վիճակահանութեան 101երորդն, և 500 թիւեր պիտի շահին։

Այս անգամ առաջին պարգեւն է՝

600.000 և երկրորդը 60.000

ֆրանք։ Ասոնցմէ զատ 48 այլ եւ այլ թիւեր եւս մեծ պարգեւներ՝ իսկ մնացեալ 450 թիւերը 400ական ֆրանք պիտի շահին։ Վերոյիշեալ գումարները կարելի է շահիլ 7 ու կէս դահեկան վճարելով և բաղդի օգնութեամբ։

7 ու կէս վճարելով բաղդատոմս մը գնողը, եթէ շահի, կ'ստանայ այն գումարն ամբողջ՝ զոր շահած է, 5 վճարողը կ'ստանայ շահուածին կէսը և 3 վճարողը կ'ստանայ միայն մէկ չորրորդը։

Կայ նաեւ տեսակ մը 37 ու կէս դահեկաննոց բաղդատոմս, որուն վրայ 25 հատ զատ զատ թիւեր տպուած են, որ 25 հատ զատ զատ բաղդատոմս ըսել է։ Այս վերջինները նոյնպէս իրաւունք ունին միայն մէկ ՉՈՐՐՈՐԴՆ ստանալու շահելի գումարին։

Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ [illegible] ալ կ'ընդունուի։

Բաղդատոմսերն արդէն պատրաստ ըլլալով գնել փափաքողք կրնան այժմէն դիմել ի Ղալաթիա, կամուրջին գըլուխը թիւ 33 առ

ՄԱՐԳԱՐ Յ. ԳՈՒԼԱՊՍԸՃԵԱՆ

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼԲԱՄԲԷՐԻ

Վիլայէթը Շահանէտէ Թէշքիլ օլունան Փըրգաի Թահսիլէյէ բիյանէ վէ միւարի Նէֆէրաթը իչին իմալը լազըմ կէլէն մահալլէր իշպու Թըշրինի էվվէլը րումինին երիմի պէշինճի կիւնինտէն իթիպարէն պէհէր ճումա իրթէսի վէ սալը վէ չարշէնպէհ կիւնլէրի մէվգըի միւնագասայա գօնուլարագ Թըշրինի սանինին սէքիզինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, չէրաիթը միւնագասաէն ախզը մալիւմաթ իլէ նիւմունէլէրինէ Թէվֆիգէն իմալ վէ իթայէ Թալիպ օլանլարըն էյամը միւզայէրէտէ սաաթ իէտի գարարլարընտա ժանտարմա տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 Թըշրինի էվվէլ 302

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ եւ **ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ**

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000　　ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և սակոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CRÉDIT

Գնումն և վաճառումն ամէն տեսակ արժեթղթոց　**ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ**　Գանձումն ամէն տեսակ կտրօններու

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ եւ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

Կանխիկ և «ապառիկ» վաճառումն ֆրանսական բաժնեւոր պարտաթղթոց — Վիլ տը Բարի 3 % փոխառութիւն 1868 ի, 69 ի, 71 ի, 75 ի, 76 ի (4 %), Գրէտի Ֆոնսիէ տը Ֆրանս 1853 (3 %) Գոմինալ 1860, 79, 80, Ֆոնսիէռ 1877, 79, Պանք Իբոթեգէռ 1880, Վիլ տը Լիոն 1880, Լիլ 1860, Ամիէն 1881, 1/4 Վիլ տը Բարի 1871, 1/3 Գոմինալ 1860, 1/10 Ֆոնսիէռ 1883 ևն. ևն։

Վիճակահանութիւնք տեղի կ'ունենան ամէն ամիս և գլխաւոր բաժիններն են 5,000, 10,000, 25,000, 30,000, 40,000, 50,000, 100,000 և 200,000 ֆրանք։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԸ կը վաճառէ այս ամէն արժեթուղթերն ի փոխարէն ամսական 5, 10 և 20 ֆրանքի։ Գնողն «անմիջապէս կ'ստանայ իբր պարտաթղթոց թիւերուն և իրաւունք կ'ունենայ թէ՛ վիճակահանութեանց և թէ՛ տոկոսի կտրօններուն, «իբր թէ ամբողջովին վճարած լինէր գումարը»։ Ամսական ստացագրերը կը ներկայացուին գնողաց ցոյց տուած բնակարանը։

Ստորագրելու համար, դիմել առ. ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ՆԱՍԻ էֆ., ընդհանուր ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար։ Գրասենեակք Թիւ 4, Պահչէ-Գաբու, Կ. Պոլիս։

Գործակալութեանց և ստորագրութեանց խնդիրք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներէ՝ ղրկուելու են նմանապէս առ Ա. Նասի էֆէնտի։

Գործակատարք
Պ. Յ. Գ. Քէշիշեան, Քէնիչ
Պ. Ա. Քեբեքեօզօղլու, Այտըն-Գործակատար
Պ. Յովհաննէս Պ. Գալֆեան, ի Պրուսա
Պ. Մէլքոն Մօրոսեան, ի Վան և շրջակայքը
Պ. Ն. Կոստանդեան, ի Սելանիկ
Պ. Նուպար Սարէլ, ի Դամասկոս Սուրիոյ համար
Պ. Յովհաննէս Նահապետեան, ի Կեսարիա

PAPIER FAYARD ET BLAYN

ՎԱԹՍՈՒՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ կը հաստատէ անոր գերազանցութիւնը՝ բժշկելու համար Ցաւերը, Վէրքերը, Այրուածքները, Հարբուխները, Կոշտերը ևայլն։ Գինն է 1 ֆրանք. կը գտնուի ամէն Դեղավաճառաց քով։ Դիմել առ Բարիզ, Սէն-Մեռի փողոց, թիւ 30։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազգօ կազդուրիչն զօր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամէն փափուկ անձինք։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

Բաղկացեալ Մկանաց և Ջղային ու Ոսկրային գոյութեանց կազմութեան և ջարգացման յայտ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դիւրութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւայլն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամէն վիճակներուն որոց շատոր չարաչարք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտիի դեղարան Տեկլա-Սուտա, Պերա մեծ փողոց 169։

ԴԵՂԱՐԱՆ ՆՈՐՄԱԼ
Հ. ԷՄԻՐՁԵԵԱՆ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԱՀՄՈՒՏԻ ԹԻՒՐՊԷԻ ԴԷՄ

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ սոյն դեղարանն, որ արդէն ծանօթ է երկու տարիէ ի վեր և դիմողներն չափազանց գոհ մնացած են, առաւել գոհացուցիչ դիրքի մէջ է այսօր ամէն նկատմամբ։

Տօքթօր Նազարէթեան իւր ուսումն Փարիզոյ մէջ առնելէ և երկար տարիներ հիւանդանոցաց մէջ աշխատելէ յետոյ Պոլիս վերադարձած ըլլալով, սոյն դեղարանին մէջ ամէն երկուշաբթի և հինգշաբթի ժամը 5—8 հիւանդ պիտի ընդունի. շաբաթ օրերը ձրիաբար պիտի ընդունի կարօտներն։

Աւելորդ կը համարինք Տօքթօրի արժանեաց մասին գովեստ շռայլել։ Իւր երկարամեայ փորձառութիւքն կրնան վստահեցնել հասարակութիւնը։

Ասամիարոյժ Տօքթօր Փօլէֆ Նալթաս եւս ամէն օր մինչեւ կէսօր ակռայի վերաբերեալ հիւանդութիւններ պիտի դարմանէ։

ԱՅԵՐԻ ՍԱՐՍԱՓԱՐԻԼԼԱՆ

Արեան անմաքրութիւնը յառաջ կը բերէ կազմութեան մէջ ուժի և առողջ վիճակի նուազումն, որ կը պատճառէ խոյլ և բազմատեսակ խուլային հիւանդութիւնք, մորթի փշտուկք, չարաւալից պալարներ, ուռոյցք, վէրք, գոնջութիւն, օձիկ, ուկոբի հիւանդութիւնք, հաղմախտ (էէլ) և ջղացաւ։

Արեան մէջ խոյլի հակամիտութիւնը ընդհանրապէս ուրիշ շատ հիւանդութիւններ ալ կը պատճառէ, ինչպէս ստամոքսի, երիկամանց և լեարդի տկարութիւնք, դալուկ, անմարսողութիւն, թանչք, մելամաղձոտութիւն, սրտի հիւանդութիւնք, ընդհանուր անզօրութիւն և շատ ուրիշ թոքային ախտք։

Աչաց և ականջի վէրք և այլ նման հիւանդութիւնք ընդհանրապէս խոյլային տրամադրութեան հետեւանքն են։

Կանացի տկարութիւնք ընդհանրապէս ապացոյց են թէ կազմութեանը մէջ հիւանդոտ վիճակ մը և խոյլային տրամադրութիւն կայ։ Նաեւ գաղիական ախտն արեան թունաւորման ամենէն սոսկալի տեսակն է և ամենէն վտանգաւոր ապիկեր խոյլային հիւանդութեանց ծագում տալու։

Որդ՝ արեան ամէն տեսակ անկարգութեանց և խոյլային հիւանդութեանց համար Այերի գտեալ Սարսափարիլլայի բաղադրութիւնը գիտցուած դարմաններուն մէջ ամենէն զօրեղն և լաւագոյն դեղն է, ինչպէս բազմաթիւ փորձերով հաստատուած է։

Կը ծախուի դեղավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Ղալաթիա Բիրջիմէ բազար նէնի ճամփի դրան կից Ս. Մ. Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառանոցը։

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ ԿԻՒԼՄԷԶ ԵՂԲԱՐՔ

Բերայի Մեծ-փողոց, 305
Գոնգատիայի մօտ

ԲԱՂԱՔՆԵՐ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ
ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

Ալպոմի համար տասներկու քարտ եւ ազատ ամէն անձ ձրիապէս կ'ստանայ վեց մանրանկար սիրուն կենդանագիր։

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՅՔԱՐ ՀԱԹՈՒՔ

ՖԻՆ ԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենաներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ,

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն
ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւն
ԱՑՑԵՏՈՄՍՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Ցաճախորդաց դիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօգուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամէն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ, գրիչ, տումարք, պայուսակ, գրապանակ եւն։

ԲԱԲԱԵԱՆՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ, Միջերկրական և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ալա Գոպրօ	3,000	Պլէօ
Աչարատ	2,500	Սոմմըրս
Կապատիա	2,500	Պրոսիչ շանք
Լապոնիա	2,500	Ռոբիքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկեկիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

513

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող

շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոննոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ցերէս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեբթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Եհրա	3000
Թիպա	3250	Լօգիւս	800
Մեմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեահլ	700

Դիմել առ Ժ. Թ. ՌԻՒԹՈՒ և ԸՆԿ. Ռիթօլլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրբուլ

515

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք տասնօրեայ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլ և Միջերկրականի միջեւ։

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոսթոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամէն կողմերուն համար, նմանապէս Հալիֆ, Ռօէնի, Բարիզի, Լանտոնի, Կլասկոյի, Մանչեստրի, Պրատֆորտի եւն եւն համար։

Ուղեւորաց համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամէն շոգենաւու մէջ կայ կին սպասաւոր մը։

Ընկերութեան շոգենաւերը նաւակոծ հանդիպած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Գործակալք ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈՒԻ Թիւ 1 Պիւյիւք Հայի փողոց խան Ղալաթիա

511

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Լոնտոն, Անվերս, Կ. Պոլիս և Օտեսա

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէգանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալեն	2,500
Պասսանօ	3,500	Մինօ	2,000
Պորօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէլբո	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբոօ	2,500	Օգղանդօ	4,500
Գամեօ	2,100	Օդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բառըֆի	1,200
Գօմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բառդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Ռիդօ	2,800
Էրպօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆլոռօ	1,700	Ռօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօդօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպըրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիօս	2,300	Քանտօ	3,600
Քէլոօ	2,000	Վէնտօ	1600
Քօֆօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Բէյրը շոգենաւը, Նաւարին Հէյս, ընդհանուր վաճառքով Հիլէն սատ կ'սպասուի նոյեմբեր 6 ին։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլէթ խան Ղալաթիա

514

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլ և Արեւելեան միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալպանիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իտալիան	5500
Արապիան	3700	Իպերեան	5500
Պավարեան	6000	Իտրիան	5500
Պուլկարեան	6000	Լեսպեան	2200
Քասթելեան	800	Լիկուրեան	2500
Ցայրենեան	2900	Լիպեան	800
Տուրոյ	700	Օբորթօ	700
Եճիբշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒՕՐՏ ԼՈՖՈՆԹԷՆ Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Գորոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Զմիւռնիա, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաշման և ընկ.
Մալթա, Ռ. Քամիլլըրի.
Սիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադոյ.
Ջիբրալթար, Պ. Ուիդօլ և ընկ.

512

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՖՐԱՆՔՕ–ՀՕՆԿՐՈՒԱՋ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	10,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Էօժէն Բարտօռ
» Լիազօր գործակալ. Մ. Նազարէթ Եսայեան

Ֆրանքօ-Հօնկրուազ Ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Աւելորդ կը համարինք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախախնամական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել, կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակները ազքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար. սակայն որոշ հասարակութեան լաւ ըմբռնելու հաւատքը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հօնկրուազ ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր առաւելութեան որ մէն մի տարի Պիւտափէշթի մէջ ի ներկայութեան կառավարական պաշտօնէից տեղի կ'ունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։

Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Օրինակ.—30 տարու անձ մը տարին մի անգամ 4 1/2 ոսկի տալով 200 անգլիական ոսկի՝ ապագայ մը պատրաստած կըլլայ իւր ընտանեաց եւն. եւն։

Փափաքողք ազատ են ընկերութեանս պատուաւորութեան և հաստատութեան մասին տեղեկութիւն ստանալ Եւրոպայի մեծ դրամատուններէն։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1886 Սեպտեմբեր 1 Չորեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ Հոկտեմբեր 31

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Նաւամատոյցի եղերէն կամուրջէ ելնող շոգենաւուց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
»1 —	Ենիքէօյ. Մեզ. Պէյլերպէյ. Թար. Ենիքէ. (Ենիքէօյի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	18
»1 35	Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Ռումելիքավաքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	25
»2 —	Ռ. և Ա. Գավ. Ենիքէ. Մեզարբ. Պէօյ. Թարապիա Ենիքէօյ (Ենիքէօյի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	32
»2 50	Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. (Պէպէքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	19
3 30	Ենիքէ. Մեզարբ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպ. պիտի հաղորդակցի)	17
4 30	Ա. Գավագ Ենիքէ. Մեզ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արն. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք.	18
5 45	Ենի. Մեզ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. Արն. Գուրուչ. Օրթ. Պէշ.	25
6 30	Ենիքէ. Մեզարբ. Պէյլերպէ. Թարապ. Պէյքօզ Բույուք. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնաւ. Չէնկ. Պէյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Խաս.	6
8 15	Ա. և Ռ. Գավ. Ենիքէ. Մեզարբ. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. (ուրբաթ օրերը Սթէնիա պիտի հանդիպի)	32
10 —	Մեզարբ. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնաւ. Օրթաք. Պէշ.	34

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ ելնող շոգենաւուց ժամերը

»12 40	Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	28
»1 15	Արնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. Գապ.	6
»1 40	Պէպ. Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	34
»2 10	Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. Գապ.	28
»2 45	Արնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ (Բացի ուրբաթէ)	4
»3 25	Պէպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ.	34
4 30	Պէպէք Արնաւ. Գուրու. Օրթ. Պէշիք. Գապաթաշ	4
10 55	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	25
11 15	Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ	6

Անատոլու եղերէն կամուրջ ելնող շոգենաւուց ժամերը

»12 35	Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ.	19
»1 —	Պէյքօզ Բույ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	23
»1 35	Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյ. Գուզ.	21
»2 45	Պէօյ. Թար. Պէյք. Բույուք. Ռ. Բ. Մաճ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկել. Պէյլերպ. Գուզ.	20
2 45	Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք.	23
4 10	Գանտ. Վանիք. Չէնկ Պէյլ. Գուզ. Խաս.	28
4 30	Պէյք. Բույ. Ռ. Բ. Մաճ. Գան. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք.	21
8 45	Պէյքօզ. Թարապ. Պէյք. Բույուք. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկել. Պէյլեր. Գուզ. Խասքէօյ (Ուրբաթ օրերը Ռ. Բ. Մաճ.)	19
10 20	Գանտիլլիէն ուղղակի Չէնկէլքէօյ	23

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Նաւամատոյցի եղերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

»2 15	Գապաթ. Խաս. Պէշիք. Գուզ. Օրթ. Պէյլեր. Չէնկել. Արնաւ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիքէ. Բույուք. Պէյք. Թարապ. Պէօյ. Մեզ. Ենիքէ.	6
»2 30	Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէօյ. Մեզ. Ենիքէ. Ռ. և Ա. Գավագ	18
3 45	Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէօյ. Մեզ. Ենիքէ.	25
5 15	Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք. Պէյք. Թարապ. Պէօյլիք. Մեզր. Ենիքէ. և Գավագներ	32
6 45	Խաս. Պէշիք. Գուզ. Օրթ. Պէյլեր. Չէնկ. Արնվ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիքէ. Թարապ. Պէօյ.	19
8 30	Պէշիք. Օրթ. Արնաւ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Մեզար. Պէօյ.	31
10 —	Ենիք. Թար. Պէօյ. Մեզ. Ենիքէ.	17
10 30	Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիքէօյ, Թարապիա, Պէօյի. Մեզար. Ենիքէ.	20
11 10	Ենիք. Թարապ. Պէօյլիք. Մեզարբ. Ենիքէ.	32
11 40	Պէպ. Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք.	25

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

»1 35	Ուղղակի Պէպէք	28
»2 10	Ուղղակի Արնաւուտ. (բացի ուրբաթէ)	4
»2 55	Ուղղակի Պէպէք	34
3 55	Ուղղակի Պէպէք	4
10 —	Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար (Վանիքօր եռող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	25
10 35	Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք	6
11 10	Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպ. Ռ. Հիսար Պոյաճըքէօյ	19
11 40	Պէշիք. Օրթ. Գուրու. Արնաւ. Պէպ.	28
12 5	Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնաւ.	6

Կամուրջէն Անատոլու եղերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

»1 30	Խաս. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Բ. Մաճ. Պէյք. Ենիքէօյ	19
»2 15	Ուղղակի Գանտիլլի	23
3 35	Ուղղակի Գանտիլլի	8
3 —	Խաս. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Բ. Մաճ. Պէյքօզ (ուրբաթ օրերը Ռ. Բ. Մաճ.)	21
9 35	Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլեր. Չէնկել. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	23
10 15	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Ռ. Բ. Մաճ. Բույուք. Պէյք. Թար. Մեզ. Գավ.	18
11 —	Պէշիք. Գուզ. Պէյլեր. Չէնկել. Վանիք. Գանտիլլի Պէպէք (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	21
11 20	Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ռ. Բ. Մաճ. Բույուք. Պէյք.	25
11 45	Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք.	34

» Այս նշանները կրող շոգենաւք Հոկտ. 16 էն քառորդ մը վերջը պիտի ելնեն։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	5 45	— —	7 —
— —	6 25	— —	8 15
12 30	7 —	12 45	8 45
1 —	8 15 Պէշիք	1 15	9 15 Պէշիք
1 30	9 —	1 45	9 50
2 —	9 30	2 20	10 15 Պէշիք
2 30	10 45	2 50	10 45 Գգ.
3 5	10 5 Պէշիք	3 20	11 5
3 45 Ֆէրպօճ	10 45	4 5 Պէշիք	11 25
3 35	11 — Գգ.	5 —	11 50
4 20	11 25	5 30	12 5
5 — Ֆէրպօճ	11 40	6 5 Պէշիք.	12 5 Գգ*
4 50 Վանիքօր	2 5		
5 15 Պէշիք			

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 30	— —	6 25 Պէշիք
— —	7 —	— —	7 —
— —	8 10 Պէշիք	1 —	8 15
1 —	8 45	1 40	9 — Պէշիք
1 45	9 30	2 25	9 35
2 30	9 55 Պէշիք	2 55	10 — Պէշիք
3 —	10 30	3 30 Պէշիք	10 35
3 35	11 —	4 10	11 5
4 20	11 30	5 —	11 35
5 15 Պէշիք	12 5	5 40	12 5
5 45			

* Այս երթեւեկութիւնք Հրէից տօներուն եւ ուրբաթ օրերը չպիտի կատարուին։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 —	Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 30	» »
10 35	» » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 30	» » (կիրակի օրեր Ժ. 11 ին)
2 50	կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 —	կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
10 15	կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 15	կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը Ժ. 10 45 ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45	Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 —	Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 —	Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 —	» Գապաթաշ
4 15	Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 45	Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտ
10 30	Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 15	Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը մեգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։